

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПІВНІЧНО-СХІДНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

МОЛОДІЖНИЙ СОЦІОЛОГІЧНИЙ ФОРУМ

Матеріали
VІ Міжнародної науково-практичної конференції
Харків, 28 квітня 2020 року

Харків
2020

МОЛОДІЖНИЙ СОЦІОЛОГІЧНИЙ ФОРУМ, квітень, 2020

УДК 316
М64

М Молодіжний соціологічний форум: матеріали VІМіжнар. наук.-практ. конф., Харків, 28 квітня 2020 р. / Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін.-т»., 2020. – 106 с.
ISBN 978-617-7256-10-5

Редакційна колегія:

**Бурега
Валерій Васильович** – доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри соціології та політології, НТУ «ХПІ»,
м. Харків, Україна

**Горошко
Олена Ігорівна** – доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри Міжкультурної комунікації та іноземної мови, НТУ «ХПІ»,
м. Харків, Україна

**Зоська
Яна Володимирівна** – доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри соціології та соціальної роботи, Класичний приватний університет,
м. Запоріжжя, Україна

Калагін Юрій Аркадійович – доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри соціології та політології, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

Тамаш Пал – доктор соціологічних наук, професор, Інститут соціології НАН Угорщини,
м. Будапешт, Угорщина

**Романенко
Юрій Вікторович** – доктор соціологічних наук, доцент, професор кафедри економіки підприємств та соціальних технологій, Державного університету телекомунікацій
м. Київ, Україна

Руценко Ігор Петрович – доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри соціології та політології Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

**Слющинський
Богдан Васильович** – доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри філософії та соціології, Маріупольський державний університет,
м. Маріуполь, Україна

**Хижняк
Лариса Михайлівна** – доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій, заступник декана соціологічного факультету з наукової роботи Національний технічний університет імені В. Н. Каразіна,
м. Харків, Україна

Видається за рішенням вченої ради факультету Соціально-гуманітарних технологій НТУ «ХПІ». Протокол № 1 від 18.02.2020 р.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

Адреса редколегії: Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», кафедра соціології та політології, вул. Кирпичова, 2, корпус У1 ауд. 807, Харків, 61002, Україна

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ ТА ЇХ СОЦІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

Бочарова А. Г. Коррупция как социальное явление.....	5
Даніленко А Ю. Професійна компетентність перекладача: соціальний аспект.....	6
Емельянова В. А. Влияние информационной власти на общество	11
Кікоть К. А. Тенденції релігійності українського суспільства.....	14
Коробенко А. С. Українське суспільство в умовах російської агресії та гібридної війни	16
Лемент А. К. Вплив маніпуляційного прийому подачі інформації та ЗМІ на перевагу громадян	19
Мілян Д. Р., Моргун О. Ю. Кроки до успіху жінок-менеджерів.....	22
Мирошник Т. О. Взаємозв'язок музики і політичних процесів в Україні... ..	24
Нагорнюк В. І. Подружні ролі на думку представників двох поколінь.....	27
Пархуць І. С. Сучасні проблеми українського суспільства: соціологічний вимір.....	31
Полуян Т. Соціологія релігії М. Вебера	34
Прокопенко А. С. Имидж как социальный конструкт.....	36
Розова О. В. Інформаційний простір:підходи до виміру	39
Семенко Є. В. Соціальні відхилення: сучасне поняття та принципи існування	43
Сергиенко А. З., Широков С. Социальная политика в области медицины в Норвегии.....	47
Сироежко А. В. Преступность как форма социального отклонения.....	49
Шевченко В. М. Фемінізм як боротьба за рівні права і можливості жінок і чоловіків	51
Шпица Р. В. Распад СССР причины и последствия.....	52

РОЗДІЛ 2.

ПРОБЛЕМИ МОЛОДІ, СТУДЕНТСТВА ТА ОСВІТИ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Гаврик А. А. Проблема організації вільного часу молоді з точки зору духовності.....	55
Григорьев А. С. Волонтерство как общегосударственное движение молодежи США.....	58
Грибушенкова А. Г. Студентська молодь на ринку праці.....	61
Горобець М. М., Несен А. А. Інтернаціоналізація вищої освіти України	64

МОЛОДІЖНИЙ СОЦІОЛОГІЧНИЙ ФОРУМ, квітень, 2020

Карадениз Сами Соціально-освітні рухи Туреччини.....	68
Кирилович М. Соціальні детермінанти булінгу в підлітковому середовищі ...	70
Осьминина К. С. Ценностные ориентации молодежи в современном обществе.....	72
Річальська Моніка. Освітні практики Республіки Польща щодо студентів з України	74
Прокопенко А. С. Дошлюбна сексуальна поведінка молоді	77
Проценко А. С. Сім`я як первинне джерело формування девіації у підлітків	80
Сірант А. С. Соціальна робота з дітьми з особливими потребами	83
Сірант А. С. Гендерні стереотипи сучасного студентства	86
Совгир А. І. Youth education as a problem of modern ukrainian society	85
Терещенко К. Р. Вплив токсичних відносин з батьками на соціально-психологічний аспект життя молодих людей	92
Шпітальна Т. В. Соціальні проблеми розвитку молодшої сім'ї в Україні	95
Швачка К. І. Соціологічний аналіз соціальної активності студентської молоді	98
Інформація про авторів	102

РОЗДІЛ 1.
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ ТА ЇХ
СОЦІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

КОРРУПЦІЯ КАК СОЦИАЛЬНОЕ ЯВЛЕНИЕ

Бочарова Алина Геннадиевна

Национальный технический университет
«Харьковский политехнический институт», г. Харьков, Украина

Коррупция – это процесс, при котором происходит нарушение закона должностными лицами из-за злоупотребления определенной властью, ради личного обогащения.

В большей части государств коррупция оказывается не болезнью государственного организма, а его скелетом. Остановить коррупцию - течение жизненных процессов в человеческом обществе приостановятся.

Коррупция, некоторыми гражданами, рассматривается не только как нарушение закона, но и как «норма жизни», с которой все свыклись, которая применяется двумя сторонами коррупционных договоренностей.

В современном мире коррупция значительно приостанавливает все жизненно важные для государства процессы, такие как: социальная защита общества, процесс общего развития, и создает неблагоприятные условия общественной жизни населения. Коррупция всегда приносит прямые, или косвенные, ухудшения общественным интересам.

Постоянно увеличивающийся уровень коррупции, объединение преступного элемента с властью разных уровней, судебными органами, а также правоохранительными, создают достаточно обоснованное сопротивление в обществе, недоверие граждан в то, что государство может обеспечить в одиночку сохранению их конституционных прав. Недовольство действиями государства, приводят к объединению граждан в бесконтрольную массу людей со всплеском недовольства, а также беспорядками.

Коррупція як соціальне явлення може реалізовуватися через превышение, в значительной мере, потребления рабочими правами, служебным положением, дачей и получением взятки, и другими правонарушениями при использовании своего должностного положения вразрез с законной потребностью общества, а также государства для приобретения определенной материальной выгоды.

Устранить коррупцию – означает создать крепкое правовое демократическое государство, которое будет служить украинским гражданам, защищая все слои населения. Отсутствие коррупции в стране – говорит о сформированности развитого гражданского общества, члены которого – это люди, с чувством социальной ответственности и уверенности в стране, где такие социальные ценности как честь, ответственность и справедливость являются «нормой жизни».

Таким образом, мы понимаем, что улучшение контроля за государственным аппаратом со стороны различных общегражданских институтов – значительно увеличивает шансы при борьбе с коррупцией, а также это может привести за собой действенную государственную политику и прозрачность принимаемых административных решений.

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА: СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Даніленко Анастасія Юріївна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

На сьогоднішній день професійна діяльність перекладача стає все більш масштабною та соціально значущою. Професійний перекладач, який забезпечує міжкультурну комунікацію, є посередником між світами і культурами, мовним консультантом, фахівцем в області іншої культури, співавтором, медіатором

культур, він є особистістю, що володіє широким набором компетенцій. Проблема визначення професійних компетенцій перекладача є актуальною, адже людині, що вивчає та використовує іноземну мову для успішного здійснення міжкультурної комунікації, необхідно, крім мовних знань, навчитися враховувати вплив соціальних чинників на мовну поведінку комунікантів, адже ці знання дозволять успішно інтегруватися в соціум іншої країни. Професіональному перекладачеві як мовному посереднику в кожній конкретній комунікативній ситуації необхідно враховувати культурні та соціальні особливості партнерів по комунікації. Питання професійних компетенцій перекладача привертає увагу вчених з усього світу, серед яких: Giovanni Postillo, Paulina Pietrzak, Joanna Drugan, Rebecca Tipton, Rui Rothe-Neves, June Euyckmans, Н. Гавриленко, Е. Новікова, Л. Кушніна, Г. Кузенко, Н. Мушировська, К. Скиба, З. Підручна, М. Іваницька, С. Запольских.

Вплив на розвиток перекладознавства мають інші суміжні дисципліни, серед яких дискурс-аналіз, лінгвістика тексту, прагматика, психолінгвістика, соціолінгвістика, культурологія, соціологія, інформаційні технології. Останнім часом все частіше під перекладацькою діяльністю мається на увазі ціла низка різноманітних заходів, включаючи роботу з документацію, рерайтинг, локалізацію. Переклад передбачає набагато більше, ніж пошук еквівалентів слів і фраз, адже перекладацька діяльність також передбачає спілкування з клієнтами, агентствами та роботодавцями; дослідження; використання сучасних технологій. Сьогодні загально визнаним є той факт, що якість перекладу залежить не лише від вихідного тексту, а від великої кількості соціальних, соціокультурних, політичних та ідеологічних чинників, через що досягнення успішної міжкультурної комунікації може викликати певні труднощі. З усіх цих причин подолання розриву між двома людьми або групами людей, які користуються послугами перекладача, є складним завданням, яке вимагає від посередника – перекладача – володіння певними компетенціями.

Компетентність перекладача – це складне явище, що формується на основі лінгвістичних та соціокультурних знань та вмінь. За визначенням Г. Кузенко,

професійна перекладацька компетентність – «це готовність та здатність передавати (як у письмовій, так і в усній формі) спеціалізовану інформацію однієї мови іншою з урахуванням відмінностей між двома текстами, комунікативними ситуаціями та культурами» [1, с. 171]. Автор зазначає, що таке складне поняття як перекладацька компетентність, вимагає наявності ряду компетенцій. Ключовою відмінністю між компетенцією та компетентністю є наступним чином: «“компетенція” є інституційне поняття, що визначає статус якої-небудь особи, “компетентність” же у свою чергу є поняттям функціональним, що виявляється в діяльності» [2].

Сьогодні дослідники вказують на набір певних навичок та вмінь, які необхідні перекладачеві щоб успішно виконувати своє завдання та забезпечувати успішну міжмовну комунікацію. Цей набір компонентів складає основу професійної компетентності перекладача.

Існує велика кількість підходів до визначення складу професійних компетенцій перекладача. Так, С. Запольських виокремлює наступні складові перекладацької компетентності: мовну, дискурсивну, соціолінгвістичну та соціокультурну складові. Згідно до автора, соціолінгвістична складова компетентності перекладача виявляється у здатності здійснювати різні види міжмовної діяльності, обираючи мовні засоби відповідно до сфери спілкування з урахуванням особливостей соціального статусу партнерів у спілкуванні, а соціокультурний компонент компетенції перекладача включає вміння застосовувати різні типи інформації про національні та культурні особливості вихідної чи цільової мови, можливість будувати свою поведінку виходячи з цих характеристик та стандартів [3] (*переклад українською тут і далі А. Даніленко*). Автори дослідження РАСТЕ (Process in the Acquisition of Translation Competence and Evaluation) виділяють в складі перекладацької компетентності наступні елементи: білінгвальна, екстралінгвістична, інструментальна, психофізіологічна та стратегічна компетенції. Одним із компонентів білінгвальної компетенції, в свою чергу, є

соціолінгвістична компетенція, яка відповідає за правильність сприйняття та розуміння контексту, мети, ситуації комунікації [4]. Н. Гавриленко систематизує склад професійної компетентності перекладача наступним чином: міжкультурна комунікативна, спеціальна, соціальна, особистісна складові. Соціальна компетенція тут визначається як знання певних прийомів професійного спілкування, прийнятих в професійному перекладацькому середовищі [5].

Узагальнюючи, можна зазначити, що компетентність – це здатність виконувати певне завдання, застосовуючи набір певних навичок або характеристик – компетенцій. Так, компетентність професійного перекладача визначається рівнем володіння ним певними професійними компетенціями: суто мовними (або лінгвістичними, базовими, білінгвальними), які є інструментом забезпечення міжмовної комунікації, та «понадмовними» (або метамовними, специфічними), які характеризують решту сторін процесу комунікації. Так, володіння принаймні двома мовами, знання технології та інструментів перекладу, вміння користуватися ресурсами, інформацією та сучасними технологіями, володіння спеціальними знаннями у сферах безпосередньої діяльності перекладача можна віднести до суто мовних компетенцій. В той час, як вміння керувати процедурою перекладу, забезпечувати прогрес та оцінювати отримані результати, визначати та вирішувати проблеми, володіння певними когнітивними властивостями та якостями (розвинена пам'ять, увага, швидкість сприйняття та реагування, наполегливість, здатність критично мислити, здатність до логічних міркувань та застосування операцій аналізу та синтезу, креативність) можна віднести до «понадмовних» компетенцій. Незважаючи на те, що склад та зміст професійних компетенцій перекладача не є однозначно визначеним, а кількість підходів до їх класифікації не обмежується перерахованими, спільним для усіх них є те, що «усі компетентності є соціальними, бо вони виробляються і формуються в соціумі. Вони соціальні за своїм змістом, вони проявляються у соціумі» [6, с.29]. Тобто, зміст перекладацької компетентності є відповіддю на запит суспільства, адже формування професійних компетенцій майбутнього

перекладача забезпечується соціальним інститутом вищої освіти; застосування компетенцій як певних алгоритмів виконання професійної діяльності перекладача регулюється ринком перекладацьких послуг; знання культурних особливостей того чи іншого суспільства та дотримання етикетних норм є обов'язковим для успішної професійної діяльності; розвиток нових технологій вимагає постійного самовдосконалення та оволодіння новими компетенціями.

Таким чином, природа та сутність перекладацької діяльності є соціально та культурно обумовленими, адже володіння суто мовними, лінгвістичними компетенціями є недостатніми ситуаціях, що вимагають знання невербальних засобів комунікації, культури та правил поведінки в конкретному суспільстві, наявності певних характеристик особистості, таких як відповідальність, емоційна стабільність та витривалість, вміння швидко переключати увагу. Перекладацька діяльність вимагає від того, хто її виконує, креативності у вирішенні проблем, пов'язаних як з мовними, так і з культурними та соціальними умовами. На сьогоднішній день існує велика кількість підходів до визначення кількості та складу необхідних професійних компетенцій перекладача, і подальше дослідження даної теми сприятиме визначенню соціально обумовлених чинників в основі перекладацької діяльності, метою якої є досягнення успішної міжкультурної та міжмовної комунікації.

Список використаних джерел

1. Кузенко Г. М. Перекладацька компетентність у професійній діяльності / Г. М. Кузенко. // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія. – 2016. – №25. – С. 169-172.

2. Підручна З. Ф. Теоретичні аспекти професійної компетенції майбутніх перекладачів [Електронний ресурс] / З. Ф. Підручна – Режим доступу до ресурсу: <http://library.tneu.edu.ua/index.php/uk/resursy-biblioteky/pratsi-vykladachiv-tneu/61-resursy-biblioteky/pratsi-vykladachiv-tneu/p/1176-2012-10-23-11-54-41>

3. Svitlana Zapolskykh. Translator's and Interpreter's Professional Competence (Case Study: Bachelor and Master Degree Programs) [Електронний ресурс] / Svitlana Zapolskykh – Режим доступу до ресурсу: https://www.researchgate.net/publication/317649615_Translator%27s_and_Interpreter%27s_Professional_Competence_Case_Study_Bachelor_and_Master_Degree_Programs.

4. Results of The Validation of The PACTE Translation Competence Model: Translation Project and Dynamic Translation Index [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://grupsderecerca.uab.cat/pacte/sites/grupsderecerca.uab.cat/pacte/files/2011_PACTE_Continuum.pdf.

5. Гавриленко Н. Н. Попытка систематизации переводческих компетенций [Електронний ресурс] / Н. Н. Гавриленко – Режим доступу до ресурсу: <https://docplayer.ru/59142540-Popytka-sistematizacii-perevodcheskih-kompetenciy.html>.

ВЛИЯНИЕ ИНФОРМАЦИОННОЙ ВЛАСТИ НА ОБЩЕСТВО

Емельянова Валерия Алексеевна

Национальный технический университет

«Харьковский политехнический институт», г. Харьков, Украина

На рубеже XXI века стало актуальным вступление индустриально развитых стран мира в информационную стадию развития и глобализацию мировых коммуникаций, которые привели к глубоким изменениям соотношения властей в обществе, резкому повышению политического влияния информационной власти и прежде всего ее главных носителей – средств массовой информации.

Информационная власть воздействует не только на поведение людей в социуме и обыденной жизни, но и на политическое поведение с помощью целенаправленного распространения, блокирования и трактовки определенных сведений, информации, которые не воспринимаются как принуждение извне.

Субъектом и носителем информационной власти в современном обществе являются информационные институты.

Формой информационной власти являются общественные коммуникации. Информация является тем самым содержанием общественных коммуникаций, при котором люди непосредственно, целенаправленно или непринуждённо общаясь, взаимодействуют друг с другом.

Коммуникации оказывают на поведение человека достаточно обширное влияние, в том числе и на его политическое поведение. Личность формируется в процессе различного рода коммуникаций: семейных, межличностных, учебных, трудовых, политических и др. Формирование "человека политического", политическая социализация, ориентация и активность индивида осуществляются в политических коммуникациях, т.е. при взаимодействии людей связанных интересами в малые или большие группы с помощью государственной власти.

Таким образом, непосредственно влияя на главную черту коммуникаций в целом, информационная власть в силах воздействовать на политическое поведение людей двумя способами:

- побуждать людей к определенным действиям, определять их цели и содержание;
- предотвращать или блокировать возникновение неугодных, как правило, оппозиционных политических движений и протестов.

На данный момент об этом можно сказать как положительно, так и отрицательно. Влияние со стороны политиков государства является по большей мере рассеиванием паники и хаоса, так как люди по своей натуре впечатлительные и достаточно сильно подвержены панике, но с другой стороны положительное влияние информации на человечество повышает уровень трудоспособности, здоровья и долголетия. Ведь в какой-то степени без негативных эмоций мы не подвержены болезням нервной системы и это однозначно плюс в сторону информации.

Безумовно визначена інформація, інформаційне впливання і навіть влада – важливі, так як суспільство потребує в знаннях, люди звикли кожен день читати, дивитися новини. Це діяння для багатьох вже як ритуал і чи це не впливання? Звичайно, але уявіть, якщо у вас більше немає можливості дізнатися, що відбувається в світі. Що робити? Як жити далі?

Не можна сказати, що інформаційна влада – це нововведення, так як ще в ХХ столітті в часи СРСР були поширені листівки, плакати, транспаранти з різними прозиваючими або забороняючими слоганами і лозунгами.

Сьогодні часто зустрічається така термінологія як «інформаційно-психологічна війна». Цей процес необхідно розглядати з точки зору протидії людських спільнот, спрямований на досягнення різних цілей стратегічного рівня, шляхом впливу на громадянське населення, владу, озброєні сили протидіючої сторони, шляхом поширення спеціально обраної і підготовленої інформації, інформаційних матеріалів.

Таким чином, інформаційна влада є невід'ємною частиною нашого існування. Вона може бути позитивною, негативною і нейтральною, найголовніше – це трішки оцінювати ситуацію. Також важливо і політична сторона цього питання, а саме впливання державної влади на окремого людину і на суспільство в цілому. Добре, коли це невинна компанія майбутнього президента. Але жахливо, коли це інформація спрямована на захоплення іншої держави, початок війни між когось мирними і підтримуваними хорошими партнерськими відносинами країнами, наведення людей один проти одного і т.п.

Інформація – це засіб, яке повинно служити на благо суспільству, а не проти нього, тому варто задуматися чи варто слухати і вірити кожному слову або просто залишатися людьми з розумним розумом і чистою серцем.

ТЕНДЕНЦІЇ РЕЛІГІЙНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Кікоть Ксенія Андріївна

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна,
м. Харків, Україна

Українці з давніх часів були досить релігійним, політична та національно-культурна ситуація, що наразі склалась в сучасній Україні, вносить свій вплив, та формує нові тенденції релігійності українського суспільства, роблячи дане питання актуальним для наукового середовища, особливо для соціології.

Рівень дослідження проблеми. Дослідженням стану та змін як української релігійності займалися такі науковці як А. Арістова, В. Балух, В. Докаш.

В основу аналізу покладено дослідження, проведене Українським центром економічних та політичних досліджень імені Разумкова у період з 2000 по 2018 рік, результати котрого дають можливість оцінити рівень маніфестованої релігійності українського суспільства.

Насамперед слід визначити поняття «релігійність».

Згідно з визначенням І.М. Яблокова, «релігійність - якість індивіда і групи, що виражається в сукупності релігійних властивостей свідомості, поведінки, відносин» [5, с.105].

На думку П.Л. Бергера, «те, що зазвичай називається релігійністю, включає в себе набір установок, вірувань і дій, пов'язаних з двома типами досвіду - досвідом надприродного і досвідом священного» [1, с.94].

За для визначення рівня і характеру релігійності українського суспільства респондентам було поставлено питання: «Незалежно від того, відвідуєте Ви церкву чи ні, ким Ви себе вважаєте?».

Станом на 2018 рік 72% вважають себе віруючими (у 2000 р. рівень становив 58%, у 2010 р., 71%), проте найбільший показник сягнув позначки 76% у 2014 році (у 2013 році – 67%), що пов'язано з початком бойових дій на Сході [2, с.12; 4, с.27]. У 2018 році 5% вважають себе невіруючими та 12% вагаються між

вірою та невір'ям, у 2000 році ці ж показники сягали 12% та 23% відповідно [2, с.12]

Релігійне самовизначення мешканців України має чітко виражений регіональний характер. Східна Україна (63% у 2018 р., 43% у 2000 р) є найменш релігійною в порівнянні з Західною, де станом на 2018 рік 91% вважає себе віруючою людиною. Найбільш нестабільним є Південний регіон, оскільки там постійно відбуваються коливання у рівні релігійності (2000 р. – 49%, 2010 р. – 70%, 2018 р. – 59%) [2, с.12].

Більш релігійними є жінки у порівнянні з чоловіками. У 2018 році кількість жінок, що вважають себе віруючими, мала позначку 79%, а чоловіків 63%. Тут важливу роль у формуванні релігійного розриву між представниками різної статі відіграють соціальні та культурні фактори, зокрема традиції, виховання, праця за межами дому [2, с.13; 3, с.17].

Окрім регіонального та статевого розподілу, слід також звернути увагу на віковий. Більш релігійними станом на 2018 рік є люди у старшій віковій групі (60 років і старше) - 77%, а найменш релігійні - молоді люди у віці від 18 до 24 років, їх показник становить 65%. На думку багатьох молодих людей, церква не відповідає сучасним реаліям та є застарілою.

Таким чином, можна зробити висновки, що сучасному українському суспільству притаманні такі тенденції: стабільно високий рівень релігійності, що частково зростає, і, відповідно, зменшення кількості невіруючих та людей, що вагаються між вірою та невір'ям. Також актуальними залишаються регіональні, статеві та вікові відмінності у рівні релігійності.

У подальшому в рамках даної теми важливим буде вивчення та аналіз факторів, що впливають на формування тих чи інших тенденцій релігійності українського суспільства, що були висвітлені вище.

Список використаних джерел

1. Бергер П.Л. Религиозный опыт и традиция // Религия и общество: Хрестоматия по социологии религии / Сост. В.И. Гараджа, Е.Д. Руткевич. М.: Аспект Пресс, 1996.
2. Особливості релігійного і церковно-релігійного самовизначення українських громадян: тенденції 2010-2018рр. (інформаційні матеріали). – Київ: Центр Разумкова, 2018. – С. 3-33.
3. Релігійність українців: рівень, характер, ставлення до окремих аспектів церковно-релігійної ситуації і державно-конфесійних відносин // Центр Разумкова: Національна безпека і оборона, 2013. – №1. – С. 23-47.
4. Релігія, Церква, суспільство і держава: два роки після Майдану (інформаційні матеріали). – Київ: Центр Разумкова, 2016. – С. 22-44.
5. Яблоков И.Н. Религиоведение: учебное пособие и словарь-минимум по религиоведению. М.: Гардарики, 1998.

УКРАЇНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ТА ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

Коробенко Анастасія Сергіївна

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

З початку окупації автономної республіки Крим та початку агресії на сході нашої країни вже минуло шість років. Враховуючи тривалість цих подій, просто неможливо залишити їх без уваги.

Метою моєї роботи є аналіз даної проблеми, синтез наявної інформації з цієї теми та підбивання підсумків, враховуючи всі аспекти.

Першочергово я бачу необхідність у розкритті самого поняття «гібридної війни». Вперше цей термін прозвучав на саміті НАТО у вересні 2013 р. у Великій Британії. Кажучи простими словами, це війна, яка поєднує традиційні та

нетрадиційні методи (симетричні та асиметричні, військові та невійськові). Її особливість полягає в тому, що будь-яка сторона застосовує не лише військові угруповання, зброю, техніку, а й застосовує низку інформаційно-пропагандистських, політичних та економічних заходів. Асиметричні методи відрізняються від класичних прихованням політичних цілей, неоголошеним, не оформленим у міжнародно-правовому відношенні характер протистояння (агресивних дій), відсутність звичної лінії фронту, широке застосування можливостей спеціальних служб та військ (сил) спеціального призначення, застосуванням принципово нових форм і технологій невійськового насильства з акцентом на ураження управлінської, інформаційно-психологічної сфери та суспільної свідомості противника. Будь-яка війна спрямована в першу чергу на населення, а не армію чи владу. Гібридну війну називають війною четвертого покоління, «війною, яка сполучає традиційні та нетрадиційні форми, військові та невійськові тактики».

Питання гібридної війни та українського суспільства в умовах війни розглядали та досліджували такі науковці, як М. Гетьманчук, І. Кононов, В. Кравченко, К. Попович, Г. Почепцов, О. Пулим, І. Рущенко, М. Требін, Т. Фісенко, Л. Чекаленко та ін.

У лютому-травні 2014 р. державні органи, служби, структури на кілька тижнів перестали виконувати функції, пов'язані із захистом громадського порядку та національної безпеки, або відповідні функції були обмежені та недостатні в умовах зовнішньої агресії. В таких непростих політичних та соціальних умовах доля регіонів вирішувалася в умовах доволі непростого протистояння двох сил: з одного боку – колабораціоністи та представники держави-агресора, з іншого – патріоти, волонтери, громадяни України, які не байдужі до долі своєї країни і свого майбутнього. Тобто, від Одеси до Харкова виник соціальний рух «За єдину Україну». Його соціальною базою стали так звані «майданівці», українська інтелігенція, представники малого і середнього бізнесу, студентська молодь, футбольні фанати (усі без винятку клуби вболівальників

українських футбольних команд прийняли активну участь у русі «За єдину Україну»), а також партійні осередки «Свободи», «БЮТу», «Удару», деякі недержавні організації та об'єднання. З соціологічної точки зору ми маємо приклад типового соціального руху, який виникає позапланово, тримається на активності і небайдужості певної частини громадянського суспільства, є цілковито неформальним і недержавним об'єднанням. Індивіди, що різняться віком і соціальним статусом, об'єднуються спільною метою: зупинити розкол країни, припинити зовнішню агресію, врятувати суверенітет країни. Сучасні електронні комунікаційні засоби мали вагоме значення у підтримці зв'язку, інформуванні, координації та організації членів руху.

Ураховуючи все вище викладене, можна підсумувати, що науковці акцентують свою увагу на тому, що гібридна війна — це війна без правил, яка вирізняється агресією, використанням сучасних технологій та сучасних методів мобілізації, вона спрямована на руйнування духовного світу націй і народів, проти яких ведеться війна. Особливо актуальною проблемою є дослідження російсько-української гібридної війни, що спрямована на поступове руйнування соціальної структури суспільства, матеріально-технічної інфраструктури України.

Список використаних джерел

1. Рущенко І. П., Рущенко Ю. І. Гібридна агресія та громадянський спротив у Харкові 2014 р.: уроки першої фази російсько-української війни // Український соціум. 2016. № 3(58). URL: <http://www.ukr-socium.org.ua>.
2. Гетьманчук М. «Гібридна війна» Росії проти України: інформаційний аспект. URL: <http://www.asv.gov.ua>.
3. Кравченко В. Ю. Теорія «гібридної війни»: український вимір // Вісник Дніпропетровського університету. Сер. Політологія. 2015. № 2. URL: <http://repo.dma.dp.ua>.

4. Попович К. В. Гібридна війна як сучасний спосіб ведення війни: історичний та сучасний виміри // Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Історія. 2016. Вип. 2 (35). URL: <http://dspace.uzhnu.edu.ua>.

5. Рущенко І. П. Російсько-українська гібридна війна: погляд соціолога: монографія. Харків: ФОП Павленко О. Г., 2015. 268 с.

ВПЛИВ МАНІПУЛЯЦІЙНОГО ПРИЙОМУ ПОДАЧІ ІНФОРМАЦІЇ ТА ЗМІ НА ПЕРЕВАГУ ГРОМАДЯН

Лементя Анастасія Костянтинівна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут» м. Харків, Україна

У сучасних умовах на даний час маніпулятивні технології на телебаченні в Україні використовуються повномасштабно та у найрізноманітніших варіантах. Майже кожна людина під час перегляду телевізійних програм є об'єктом впливу маніпулятивних технологій. ЗМІ дає можливість ефективно впливати на духовне життя суспільства, на свідомість найширших мас населення. Вони можуть сприяти порушенню громадської думки на підтримку певних цілей, того чи іншого політичного курсу. У той же час вони можуть виконувати інтеграційні функції, переконуючи людей прихильно сприймати і засвоювати панівні соціально - політичні цінності.

Питання впливу маніпуляційного прийому подачі інформації та ЗМІ на перевагу громадян розглядаються у працях науковців. Серед основних варто визначити :Н. Лігачова, А. Грамши, Г.Шіллер, Л.Фразер, А. Моль,Л.Гіліоне, Йозеф Шумпетер, Еріх Фромм, Роджер Фішер, Уільям Юрі, Джеймс Міллерта ін.

Проблема. Але незважаючи на численні публікації з даної проблеми у вітчизняній та зарубіжній літературі головні практичні аспекти маніпуляційного прийому на громадян суспільства є залежність від телебачення та інтернету, особа частково втрачає свободу волі та проводить біля екрану набагато більше часу, ніж

для задоволення потреб в інформації. За самою своєю природою телебачення є таким, що правду і брехню в його повідомленнях практично неможливо відрізнити. Вплив телебачення набуває міжконтинентального розмаху тому, що воно створює єдину сітку, якою накриває всю масу людей, які не мають ні часу, ні навиків для критичного сприйняття повідомлень.

Деякі дослідники дуже часто виділяють таке поняття як «дієвості», тобто виконання масовою комунікацією своїх соціальних функцій контролю і управління. Даний феномен впливу телебачення на аудиторію можна пояснити такими факторами як: оперативністю викладу інформації, ефектом очевидності, виразністю телевізійних образів, вражень незаангажованість тележурналістів, ефект «відходу від реальності»

Здатність швидко охоплювати найбільш широкі аудиторії дає можливість сучасним мас-медіа трансформувати традиційну систему духовного виробництва в певному напрямі, з приводу чого в розвинутих суспільно-політичних системах панує теза, що той, хто володіє засобами масової інформації, володіє громадською думкою.

Основна сутність телебачення проявляється в його функціях: інформаційної, культурно-просвітницькій, інтеграційної, соціально-педагогічної, освітньої, рекреативного, організаційної.

Виконуючи свої основні функції, телебачення формує певну аудиторію навколо тієї чи іншої інформації. Це можуть бути групи, індивідууми, прошарки населення або широкої громадськості.

Однак ЗМІ можуть не лише згуртувати суспільство, а й відігравати деструктивну роль, підривати його соціально-психологічну стійкість шляхом створення і просування у масову свідомість негативних ціннісних образів, чужих вітчизняній культурі ідеалів і цінностей. Тому суспільство й держава повинні постійно дбати про нейтралізацію регресивних тенденцій в інформаційно-аксіологічному полі й мобілізувати ресурсний потенціал ЗМІ для формування такої ціннісної системи, яка змогла б забезпечити духовну єдність суспільства.

В даний час ця проблема є особливо актуальною сьогодні для України, перед якою стоїть завдання консолідації багатоетнічного українського суспільства в єдину політичну націю з високим рівнем національної свідомості. Оскільки інформаційна діяльність засобів масової інформації буде і надалі незмінно зростати й посилюватися, впливати на всі сторони життєдіяльності суспільства і держави, завдання полягає в тому, щоб ця діяльність відповідала українським національним інтересам, сприяла утвердженню незалежної Української держави. Тому дослідження інструментів впливу ЗМІ на формування української національної свідомості є доцільним і своєчасним.

Метою даної роботи є визначити як маніпуляційні прийоми подачі інформації та ЗМІ впливають на громадян, які загрози та перспективи цього прийому слід очікувати, а також проаналізувати раніше виконані дослідження цієї тематики.

Для вирішення поставлених задач необхідно використати такі методи теоретичний аналіз наукових статей, узагальнення, класифікації, емпіричні методи дослідження та порівняння.

Упровадження пропозицій та рекомендацій, наданих у роботі, дозволить оцінити наскільки сильно ЗМІ і телебачення будуть впливати на громадян. Таякщо виборці будуть усвідомлювати загрозу і ступінь маніпуляції їхніми голосами за допомогою цих технологій, це зможе позитивно вплинути на зниження ефективності маніпулятивних технологій.

Отже, щоб уникнути особистісного впливу телебачення на свою свідомість необхідно поширювати та доносити до суспільства дослідження вчених про силу впливу телебачення на свідомість, про позитивні і негативні наслідки цього впливу, потрібно самостійно здійснювати пошук альтернативних джерел інформації; проводити відбір та осмислення отриманої інформації; сприймати телебачення, як джерело часткового заповнення дозвілля.

Подальший аналіз телебачення і ЗМІ як засобу маніпуляції свідомістю дозволить у майбутньому більш глибоко та всебічно з'ясувати природу цього явища.

КРОКИ ДО УСПІХУ ЖІНОК-МЕНЕДЖЕРІВ

Мілян Діана Романівна,

Моргун Олександра Юріївна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут» м. Харків, Україна

Розвиток сучасного суспільства за останні роки призвело до зміни його соціально культурної стратифікації, появи нових соціальних ролей, що найбільше вплинуло на жінок, чий статус фактично змінився. Логіка розвитку суспільства ввела такі умови, питання навколо яких в недавньому минулому не піднімалися. Сучасна жінка під впливом великої кількості факторів, має освоювати ті види діяльності, як до того були їй недоступні. Насамперед, йде мова про жінку-керівника, менеджера, підприємця, тобто про «ділову жінку».

Поява останньої зажадало активізації та переоцінки системи цінностей, вибору нових життєвих орієнтирів, а в теоретичному відношенні — дослідження різних способів адаптації жінок в умовах, що змінюються, виявлення шляхів оптимізації життєвих орієнтирів особистості, самореалізації жінки.

У практичному сенсі актуальність та практичність теми диктується зростанням ролі жінки в сучасному суспільстві та несумісністю соціального статусу цієї ролі, що вимагає розробки певних механізмів дій, які здатні боротися з цією розбіжністю для забезпечення стабільного розвитку суспільства.

Ми порівняли шлях декількох успішних жінок.

Сара Блеклі керує Spanx. Це компанія яка в основному займається продажем спідньої білизни. Раніше Сара була одним з топ-менеджерів Nike і це її заслуга, що бренд розширився і тепер включає в себе не тільки спортивний одяг, а

і одяг для активного відпочинку, не зважаючи на те, що на цій посаді Блейк пробула всього два роки. Вона вирішила створити свою компанію коректувальної білизни та у 29 років вона вклала \$ 5000 в таку білизну, яка дозволила всім без винятку носити будь який одяг.

Єдина власниця компанії, а з 2015 року Блейклі стала співвласницею баскетбольного клубу Atlanta Hawks.

«Ми стали найбільшим дистриб'ютором в країні і доставили покрівельні матеріали великим і дрібним покрівельникам», - говорила в одному з інтерв'ю Діана Хендрікс про компанію, яку заснувала в 1982 році разом з чоловіком Кеном. Коли Кен помер у 2007, Діана відмовилася продавати компанію. Вона впоралася з кризою 2008 року і навіть купила компанію-конкурента Bradco Supply у 2010. Продажі компанії за останні 10 років зросли більше, ніж удвічі.

Тоні Ко переїхала в США з Кореї, коли їй було 13 років. Після уроків вона допомагала батькам, у яких був склад. Завдяки участі в сімейному бізнесі, у неї були зв'язки у світі гуртової торгівлі та стартовий капітал, тому вона ризикнула і запустила марку NYX Cosmetics - елітну косметику за вигідною ціною. У перший рік Ко отримала \$ 4 мільйони на ритейловому продажі. У 2014 вона продала цей бренд компанії L'Oréal, вартість компанії тоді сягала \$ 500 мільйонів. А навесні 2016 року До запустила марку стильних сонцезахисних окулярів Perverse Sunglasses по \$ 40- \$ 60 за пару.

Софія Аморузо, це єдина представниця покоління мільярдерів, що пробилася не в індустрії розваг, а у інтернет продажах. Вона зробила свій стан на торгівлі через інтернет. Її модна компанія називається Nasty Gal, а заснувала її Софія, коли їй було 22 роки. Тоді вона продавала в основному вінтажні речі для молодих жінок. Минуло десять років і Nasty Gal тепер конкурує з H & M і ASOS.

Таким чином, проаналізувавши кожну с успішних жінок ми розробили чотири поради, що допоможуть жінкам з підкоренням кар'єрних вершин:

1. Не бійтеся провалів. Зрозумійте, що для вас важливо, і максимально чітко визначте цілі, які хочете досягти. Але при цьому не бійтеся невдачі.

2. Знайдіть того, хто вірить в вас більше, ніж ви самі вірите в себе.

Наставники та покровителі дадуть вам хороші поради та допоможуть прийти до правильних рішень навіть в складних ситуаціях, вони нададуть вам підтримку в той момент, коли вона буде особливо цінна для вас.

3. Показуйте свою цінність, заявляйте про себе. Демонструйте результати та робіть їх видимими для інших. При цьому пам'ятайте, що хороша робота — це не сидіння в офісі допізна, а конкретні результати.

4. Дотримуйтеся «стилюрок-зірки». Закликаємо вас виявити в собі свою внутрішню рок-зірку. Наприклад, Мадонну. Вона і зірки її рівня виходять на сцену впевнено. Чи були вони такими з народження або розвинули цю навичку з часом? Швидше за все, друге. Бувши молодою співачкою, Мадонна напевно відчувала страх під час виступів, але вона не дозволяла емоціям заволодіти нею. Практикуючи такий підхід, можна відразу побачити результати. І, до речі, виявляється, 8% жінок навмисно приймають впевнену, владну, позу, щоб налаштуватися на важливі збори. Так, може бути, це блеф, але це працює. І все ж актуальність жінок-лідерів зараз велика як ніколи. Якщо судити з вище згаданого дослідження, компанії з великим числом жінок в рядах управлінців демонструють стабільно високі результати.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МУЗИКИ І ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Мирошник Тетяна Олександрівна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут» м. Харків, Україна

На сьогоднішній день Україна має складну політичну ситуацію зв'язану з агресією Росії за сході країни. Тому питання політики та музики дуже розповсюджене та має свою неоднозначність. Воно виникає не тільки у суспільства, але й у самого шоу-бізнесу. Кожен артист має свою політичну думку і як кожен громадянин має на це повне право. Але чи можуть артисти привіювати

та за допомогою їх музики впливати на вибір народу в політиці? Цю проблему ми і маємо вирішити. Так чи музика поза політикою?

Першим, що приходить на думку, коли починається діалог за музику і політику, так це пісенний конкурс “Євробачення”, бо представник країни на даному конкурсі певним чином являється лицем країни. Україна дебютувала на пісенному конкурсі «Євробачення» 2003 року. Її представив співак Олександр Пономарьов із піснею «Nasta la Vista», де посів 14 сходинку. У 2004 році співачка Руслана з піснею «Wild Dances» здобуває перемогу й право на проведення ювілейного 50-го Пісенного конкурсу Євробачення в Україні. Наступного року за дорученням віце-прем'єра Томенка М. Виступив гурт «Гринджоли» з гімном Помаранчевої революції «Разом нас багато» та посіли 19 місце, після чого усі забули за цей гурт. Україна зробила висновки — і наступні роки не було жодної політики. Хоча певне політичне забарвлення отримав виступ Верки Сердючки у 2007 році. Все тому, що слова «Лаша Тумбай» не були невідомі нікому, а чулось більш звичне «Russia Goodbye»[2].

У 2015 році Україна відмовилася від участі в конкурсі через фінансові скрутності, і повернулася вже наступного року. Тоді вперше постало питання — а чи може представляти країну виконавець, який гастролює в Росії чи анексованому Криму? Фаворитами відбору були Джамала та колишній учасник гурту «П'ятниця» SunSay — Андрій Запорожець. Так як співак гастролював до Росії та мав іншу політичну думку, журі вирушило відправити Джамалу з її піснею “1945”, про важку долю кримських татар. Джамала перемогла через зміну правил — якщо раніше переможця обирали тільки глядачі, то у 2016 році додалися ще бали від журі. А у 2019-му в Україні стався політичний скандал ще на етапі національного відбору. Співачка MARUV (Ганна Корсун) здобула право представляти Україну на "Євробаченні-2019" в Тель-Авіві, але на конкурс не поїхала. Її звинуватили у відсутності патріотизму та проведенні гастролів у Росії.[2]

Також окремими політичними виказуваннями у своїх піснях та на різних мітингах відзначились такі виконавці як Андруй Кузьменко, гурт “ТіК”, Олег Скрипка та багато інших співаків, які не бояться висловлювати свою думку та мають чітку громадянську позиції, але чи правильно доносити це через свої пісні.

Яскравим представником музики та політики вважається В'ячеслав Вакарчук, соліст гурту “Океан Ельзи”³⁰ вересня 2007 року він взяв участь у позачергових виборах до Верховної Ради України 15-м номером у списку пропрезидентського блоку «Наша Україна — Народна самооборона».[4] Був обраний народним депутатом у багатомандатному загальнодержавному окрузі. 23 листопада 2007 року набув депутатських повноважень. Був членом Комітету ВРУ з питань свободи слова та інформації, а також членом груп з міжпарламентських зв'язків. 16 травня 2019 року на Старокиївській горі Вакарчук презентував свою політичну партію «Голос». [3]

Отже, можемо сказати, що мистецтво – це реакція на дійсність та способи цю реакцію переосмислити. У когось це реакція на особисту реальність, у когось – на глобальні речі, але це у першу чергу реакція. За піснями має бути сенс, інакше їхня цінність не перевищує значення поліфонічних рингтонів зі старенької Nokia.

Окрім самої творчості, музикант має усвідомлювати те, що він входить у статус лідера думок. Його слухають, за його думками формують власну позицію, він надихає та веде за собою. Тому кожна фраза, яку він каже за межами власного дому, автоматично перетворюється на заяву. Навіть якщо він каже, що він «за музику без кордонів», то має усвідомлювати – це або глобалістична позиція, тобто позиція, що підтримує не лише солідарність між різними народами, а нівеляцію культурних (а іноді не лише) кордонів між державами як таких. Ну або це відмазка, у яку довго вірити не будуть, якщо вона не збігатиметься з діями.[1]

Список використаних джерел

1. https://liroom.com.ua/blogs/vote_or_die/

2. <https://www.dw.com/>

3. <https://gazeta.ua/blog/50567/muzika-ne-poza-politikoyu>

4. <https://prm.ua/muzika-ne-mozhe-buti-poza-politikoyu-yahno-pro-vidstoronennya-maruv-vid-yevrobachennya/>

ПОДРУЖНІ РОЛІ НА ДУМКУ ПРЕДСТАВНИКІВ ДВОХ ПОКОЛІНЬ

Нагорнюк Владислава Іванівна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Сім'я – одна із найважливіших цінностей, що створені людством за період свого існування. Жодна нація, жодне історичне суспільство не обійшлося без неї, тому що сім'я виконує такі фундаментальні функції як: репродуктивна, соціалізаційна, господарсько-економічна, соціальний контроль. Шлюб та шлюбні відносини створюють підґрунтя для переважної більшості сімей. Зараз сім'я як соціальний інститут переживає своєрідну «вікову кризу»: відбувається її перехід до якісно іншого типу. Оскільки в сучасних умовах матеріальне забезпечення сім'ї перестає бути відповідальністю виключно чоловіка, провідними мотивами її створення стають соціально-психологічні, змінюються розподіл влади та родинні стосунки, відбувається закономірний перехід з етапу її традиційного розвитку (патріархату) на інший (біархат). При цьому домінуючими стають функції задоволення потреб емоційно-інтелектуальної і духовної сфери. Все це впливає на перегляд сімейних ролей подружжя, на зміни в їх виконанні. Очевидно, що за таких умов актуальними є дослідження трансформаційних змін в уявленнях про сімейні ролі, порівнянні вимог до виконання цих ролей сучасної молоді та покоління їх батьків.

Розподіл шлюбних ролей в межах теорії патріархату досліджували вчені від Аристотеля до Ф. Енгельса, а з виникненням та розвитком історичного методу дослідження в першу чергу такі соціальні антрополози як М. Мід, К. Леві-Строс, які описують різні форми подружнього життя та зміни подружніх ролей. Сім'ю та шлюб як соціальні інститути описували класики соціології, а саме О. Конт, Г. Спенсер, Т. Парсонс. Зараз дослідження подружніх ролей здійснюють такі сучасні соціологи як Л.І. Рішко, О.В. Кучмаєва, А.В. Курамшев, Т. Н. Іванова, М. В. Устинова, Н.О. Ляшенко, але робіт, що виявляють зміни в уявленнях про зміст подружніх ролей бракує.

Ми провели власне соціологічне дослідження, метою якого було виявити думку представників двох поколінь щодо змісту подружніх ролей та визначити чинники їх формування. В дослідженні взяло участь 230 респондентів, а саме 115 студентів міста Харкова і 115 представників покоління «батьків», тобто людей від 36 до 60 років. Серед опитаних було 114 чоловіків та 116 жінок. В дослідженні прийняли участь однакова кількість віруючих та невіруючих респондентів – представників двох поколінь. Це не відповідає загальній пропорції ставлення до віри українців, але ми намагалися виявити зміни в уявленнях про розподіл подружніх ролей у представників різних поколінь віруючих.

Спочатку ми виявили ієрархію життєвих цінностей студентів та їхніх «батьків» та місце сім'ї в цій ієрархії. Дослідження показало, що найбільш за все, незалежно від покоління, респонденти цінують родину (87%). Також до числа основних цінностей потрапили здоров'я (66%), віра у Бога (52%), та кохання (50%). Для віруючих найважливішою цінністю є віра в Бога (93%), також важлива любов (68%) і друзі (35%). Для невіруючих респондентів другою за важливістю цінністю, після сім'ї, є здоров'я (73%), так само важлива професійна самореалізація (50%) і можливість реалізації своїх здібностей (33%).

Надалі було з'ясовано, що саме представники двох поколінь цінують в сім'ї в першу чергу. Дослідження показало, що як «батьки» так і молодь, в сім'ї на перше місце ставлять взаєморозуміння і взаємоповагу, але для «батьків» це є на

13% вагомішим ніж для дітей. Для «батьків» більш важливе відчуття необхідності і турботи про себе членів родини, емоційна підтримка. Також для старшого покоління в сім'ї більш важливою є можливість виховувати, ростити дітей та спілкуватися з ними, на відміну від молоді. Для молоді можливість мати близького друга в особі іншого члена подружжя та спільні інтереси і захоплення грають більш значну роль в сім'ї. Однак, для віруючих можливість виховувати дітей і тісно з ними спілкуватися більш важлива ніж для невіруючих. А для невіруючих більш значимим є відчуття емоційної підтримки з боку членів сім'ї, побутовий комфорт і загальні інтереси.

Наступним завданням нашого дослідження було виявити та порівняти характеристики подружніх ролей в уявленні студентів та їх батьків. Несподіваним виявилось те, що більшість студентів вважають, що чоловік повинен бути головою сім'ї, поповнювати бюджет, робити дрібний ремонт в домі; а жінка повинна прати, прасувати та ремонтувати одяг. Разом, на думку студентів, подружжя повинно здійснювати догляд за хворими членами сім'ї, організовувати відпочинок, приймати важливі рішення, гуляти, грати та супроводжувати дітей в школу, прибирати у квартирі та розподіляти бюджет. А ось що стосується приготування їжі, купівлі предметів домашнього побуту та одягу, думки респондентів розходяться: понад 45% вважають, що цими справами повинна займатися жінка, а дещо менша частина – що ці обов'язки має виконувати подружжя разом.

Як і очікувалося, віруюча молодь більш орієнтована на традиційний розподіл подружніх ролей. Так, більшість з них вважає, що поповненням бюджету і здійсненням комунальних платежів повинен займатися чоловік. На думку невіруючих студентів, цим повинні займатись обидва з подружжя. Так само, віруючі вважають, що купівлею одягу для сім'ї, повсякденних речей, готуванням, прибиранням і ремонтом одягу повинна займатися дружина. У невіруючих студентів всі ці речі повинні виконуватися удвох.

Думка щодо ідеального розподілу подружніх ролей у представників покоління «батьків» збігається із думками молоді в тому, що саме чоловік повинен бути головою сім'ї та робити дрібний ремонт в домі, але в іншому вони здебільшого відрізняються. На думку «батьків», подружжя повинно удвох поповнювати і розподіляти бюджет сім'ї, купувати одяг для членів родини, предмети домашнього побуту та продукти харчування. Також, подружжя повинно разом прибирати в квартирі, грати, гуляти, навчати і супроводжувати дітей у школу та інші заклади. Приймати важливі для сім'ї рішення, організовувати відпочинок і доглядати за хворими членами родини подружжя теж повинно удвох. На жінку покладаються такі обов'язки як: готування їжі, прання, прасування та ремонтування одягу.

Залежно від рівня релігійності «батьків» сімейні обов'язки розподіляються таким чином: на думку віруючих і агностиків чоловік має бути головою сім'ї, крім того він зобов'язаний робити дрібний ремонт вдома, всі інші обов'язки подружжя повинні виконувати разом; віруючі, на відміну від агностиків і атеїстів вважають, що поповнювати бюджет повинен чоловік, а прибирати – це справа дружини; атеїсти головою сім'ї хочуть бачити обох з подружжя; агностики і атеїсти зійшлися в думках з приводу того, що прибирати, поповнювати бюджет і здійснювати комунальні платежі повинні двоє з подружжя; у атеїстів розділилися думки про те, хто ж повинен купувати одяг – чоловік або дружина, а ось купувати предмети домашнього вжитку повинна дружина.

Розподіл сімейних ролей в реальному житті «батьків» з різним рівнем релігійності не значно відрізняється в порівнянні з ідеальним: у атеїстів в реальності пранням і прасуванням займається переважно жінка (83%), так само як і супроводом дітей і організуванням відпочинку; у агностиків переважно чоловік здійснює комунальні платежі.

Зрозуміло, що релігія більш жорстко стоїть на традиційному розподілі подружніх ролей, але несподіваним для нас було те, що реальне життя «батьків» внесло деякі корективи, на відміну від віруючої молоді, яка більше прагне

реалізувати ідеальну традицію. «Батьки» вже побудували свою сім'ю, роками практикували певний розподіл ролевих обов'язків, який пройшов перевірку часом, економічною та побутовою реальністю. Так, догляд за дітьми лягає на плечі обох з подружжя, як і прийняття важливих рішень. А у молоді уявлення про сімейні ролі побудоване на книгах, журналах, фільмах, серіалах та суспільних стереотипах. Традиційний розподіл сімейних ролей несподівано виявився привабливим і для хлопців, і для дівчат. Для хлопців він притягальний тим, що саме вони виступають в домінуючій, головній ролі і постають такими собі «героями». А молодих дівчат він задовольняє тим, що хтось інший вирішить хоча б частину їх проблем, візьме на себе відповідальність за матеріальний добробут. Але респонденти-«батьки» – реалісти. Вони розуміють, що в нинішніх умовах життя досить складно забезпечувати сім'ю, коли працює тільки один з подружжя: подружжя може розлучитися, один з них може захворіти, втратити роботу або працездатність, в гіршому випадку навіть померти. «Батьки» представляють подружню пару як більш рівноважну за правами і обов'язками. Незважаючи на низький відсоток розлучень серед віруючих, «батьки» краще розуміють реальні ризики.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: СОЦІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

Пархуць Інна Сергіївна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Актуальність теми полягає в дійсно існуючих сучасних проблемах соціального розвитку українського суспільства, потребах вивчити питання, що відповідають соціальному розвитку та формуванню особистості відповідно суспільним процесам.

Дослідженню соціальних проблем в суспільстві присвятили праці видатні зарубіжні вчені С. Сміт, Е. Дюркгейм, У. Томас, Ф. Знанецький, Р. Мертон, Р. Нісбет, К. Кейс, Р. Фуллер та Р. Майєрс, І. Ясавєєв та інші.

Засновниками функціонального підходу до соціальних проблем є Р. Мертон та Р. Нісбет, які під соціальною проблемою розуміли модель поведінки, яка, за оцінками значної частини суспільства, заперечує загально визнані або схвалювані норми[1].

У. Томас та Ф. Знанецький заклали підвалини підходу соціальної дезорганізації, розглядаючи її як зменшення впливу існуючих соціальних правил поведінки на індивідуальних членів групи [2].

Соціальне здоров'я молоді є одним з головних показників розвитку суспільства. Для того щоб формування молоді відбувалося згідно суспільним процесам, необхідно чітко визначити її роль і місце в суспільстві, оцінити проблеми. Серед них є традиційні – кохання, дружба, пошуки сенсу життя, створення сім'ї тощо. Вирішення багатьох проблем залежить від факторів соціального життя. Не менш актуальними є здоров'я, освіта молоді, спілкування однолітками й дорослими.

Щоб краще зрозуміти сутність соціальних проблем, розглянемо їх основні види. Класифікація соціальних проблем є доволі широкою, тому підходити до розгляду потрібно з виділення критеріїв класифікації. Найбільш широку типологізацію критеріїв запропонував російський соціолог О. Іванов. Зокрема, науковець виокремив наступні основні критерії класифікації соціальних проблем [2]. Це співвідношення соціальних проблем з різними сферами суспільного життя; залежність соціальних проблем від їх суб'єктів, носіїв; територіальна ознака; належність соціальних проблем до певних соціальних інститутів; відмінність проблем за роллю у розвитку суспільства; масштаб, обсяг; стійкість; повторюваність; своєрідність; актуальність; рівень усвідомлення соціальних проблем; тип зв'язків між соціальними проблемами; ступінь вирішення.

Класифікувати соціальні проблеми можна з огляду на соціальну роботу, а саме: виокремити види соціальних проблем на рішення яких спрямована соціальна робота:

1. Індивідуальні, сімейні, організаційні проблеми: депресія, самотність, фізичне насильство, залежність.

2. Проблеми, що працюють з індивідом, включаючи його слабе фізичне здоров'я і безпорадність, пригноблення, зовнішню непривабливість, самотність, соціальну ізоляцію і закінчуючи різними організаційними проблемами.

3. Соціально-екологічні проблеми – охорона навколишнього середовища, забруднення великих промислових центрів, екологічні катастрофи: глобальне потепління, пандемії, землетруси, пожежі.

4. Соціально-економічні проблеми: безробіття, неможливість надавати дітям усе необхідне для соціалізації, відсутність місця проживання.

5. Проблеми соціальної стратифікації: приниження нижчих верств населення, розподіл товарів та обслуговування для нижчих та вищих верств, неповага до людей, які працюють в сфері обслуговування, нижча заробітна плата для людей, які зайняті фізичною працею.

Соціальне розшарування, нерівність у суспільстві веде до розділення суспільства на «вищі» і «нижчі» класи і верстви, до економічної експлуатації, технократичної маніпуляції.

6. Проблеми поведінкового функціонування індивідів, груп, спільностей: аспекти девіантної поведінки, соціальні відхилення, наркоманія, алкоголізм, соціальна аномалія.

7. Проблеми символізування і моделювання світу і людей в ньому: недолік честі і моралі, висока самоповага, недосяжні життєві цілі.

8. Проблеми комунікації, інформаційного забезпечення, а також проблеми нормативних оцінок і пізнавальних здібностей.

9. Проблеми структур влади: соціальна напруженість і стабільність у суспільстві, соціальна активність, пасивність населення[1].

Зазначимо, що представники економічних, політичних, юридичних, соціальних структур та інститутів повинні звернути уваги на всі ці недоліки та проблеми, аби зупинитися їх розповсюдження.

Список використаних джерел

1. Nisbet R. Contemporary Social Problems / Robert Nisbet, Robert Merton // Published by Harcourt, Brace & World publications in the social sciences.– New York, 1971. – 782 p.

2. Иванов О. И. Введение в социологию социальных проблем // учебно-методическое пособие. – СПб.: Социологическое общество им. М.М. Ковалевского, 2003. – 80 с.

СОЦІОЛОГІЯ РЕЛІГІЇ М. ВЕБЕРА

Полуян Тетяна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Наукова спадщина Макса Вебера охоплює широкий спектр як теоретичних, так і практичних питань, що відносяться до соціології, політичної економії, праву, релігії, філософії та історії. Його творчість мала вплив на безліч сучасних дослідників, викликало величезне число суперечок і дискусій. Його можна по праву віднести до найбільш впливових мислителів нашого часу. Причому, веберівська спадщина до сьогоднішнього дня є джерелом різноманітних інтерпретацій.

Веберівський аналіз релігії займає особливе місце. Перш за все, це пов'язано з фундаментальним дослідним підходом, який передбачає багаторівневе порівняльне вивчення релігій як в рамках культурної традиції, так і в перспективі.

Ступінь розробленості проблеми. Інтерес вчених до робіт Макса Вебера досить традиційний. До веберської проблематики, в тому числі до його соціології

релігії, зверталися С. Н. Булгаков, П. Сорокін. Серед сучасних зарубіжних і вітчизняних дослідників наукової спадщини Вебера можна виділити таких авторів, як Р. Арон, Р. Бендикс, Н.Ф.Бучило, П.П.Гайденко, В.І.Гараджа, А.А.Євдокимова, А.Д.Зарецький, Х. Йоас, П. Лобье, А.Б.Рахманов, Дж. Тернер, Х. Тюрель і ін. Разом з тим, комплекс порушених Вебером питань створило певні труднощі для правильного сприйняття і осмислення веберівської соціології релігії. Має місце тенденція фрагментарного, уривчастого розгляду окремих тез і постулатів Вебера.

У своїй соціології релігії Макс Вебер не намагався дати пояснення поняттю релігії, а розглядав її як феномен, як активну силу соціального процесу і прагне зрозуміти її як фактор соціальної зміни. Аналізуючи роль релігії, Вебер виходив з того, що всі суспільні інститути, структури, форми поведінки функціонують на основі тих сенсів, які надають їм люди. Це означає, що вирішальні чинники соціальної діяльності та розвитку суспільства містяться в цінностях, нормах, культурі, засобах раціоналізації поведінки людей. Вебер розглядає два ключових поняття - «магія» і «харизма». Харизму він розглядає, як щось нераціональне, близьке до магії. Харизма сприймається як щось, що виходить за рамки звичайного, за межі «природно» можливого за людськими мірками і утворює особливу область «універсуму» - особливу в тому сенсі, що тут можливо неможливе в звичайному житті. Харизмою у Вебера володіють як люди, так і предмети. Магія як техніка впливу на надчуттєві сили виникає разом з вірою в духів. Віра в духів стала основою найдавнішого «покликання» - покликання професійного чаклуна, який на відміну від звичайної людини має постійно діючої харизмою і здатністю чаклувати.

Ключовим моментом в соціології релігії Вебера було порівняння світових релігій. Порівнюючи релігії, Вебер відштовхувався від того, які верстви є носіями тієї чи іншої релігії, на відносно даної релігії до світу, на співвідношенні раціонального та етичного (розуму або доброти), на переважанні ритуально-культового моменту або аскетично-діяльного.

Їм була розроблена схема, що стала вже традиційною: носієм конфуціанства є організуючий світ бюрократ; індуїзму - впорядкує світ маг; буддизму - мандрівний по світу чернець-споглядач; ісламу - долає світ воїн; християнства - бродячий ремісник.

У роботі «Протестантська етика і дух капіталізму» Вебером була зроблена спроба пояснити виникнення нової економічної формації - капіталізму з позиції релігії - а саме протестантизму. Вебер припустив, що господарська етика протестантизму могла сприяти розвитку раціоналізму і мотивації на успіх, сприяло розвитку підприємництва. Але цей вплив не можна пояснити такими традиційними чеснотами, як працьовитість, ощадливість, помірність - основні принципи протестантизму.

Роботи Вебера в галузі соціології релігії до сьогоднішнього дня не втратили своєї актуальності. У світовій соціології досі активно обговорюється один з головних висновків соціології релігії Вебера про те, що капіталізм зобов'язаний своїм походженням протестантському релігійно-етичному комплексу.

ИМИДЖ КАК СОЦИАЛЬНЫЙ КОНСТРУКТ

Прокопенко Андрей Сергеевич

Национальный технический университет
«Харьковский политехнический институт», г. Харьков, Украина

Имидж – это совокупность представлений, сложившихся в общественном мнении о том, как должен вести себя человек в соответствии со своим статусом. Сила имиджа проявляется во всех сферах общества: в семейном укладе, моде, восприятии произведений искусства, во внешнем стиле жизни, в определении духовных ценностей, во всем человеческом облике.

Имидж формируется результатами деятельности, средствами рекламы и массовой коммуникации. Как психологический феномен имидж может пониматься как оценочная реакция психики социального субъекта

індивідуального, групового или массового – на некоторое значимое для этого субъекта явление внешнего мира.

Имидж создает заданную социально-психологическую установку, определяющую поведение человека по отношению к объекту. Люди воспринимают объект как результат собственного видения, а не как нечто навязанное извне. Эти свойства имиджа дают возможность пропаганде, массовой культуре, рекламе использовать его как инструмент манипуляции.

В социологии имиджвыступает как интеграционное, комплексное образование и чаще всего ассоциируется с понятиями "престиж" и "репутация". Объекты имиджа в своем субъектном измерении могут иметь индивидуальный, групповой, массовый, институциональный и смешанный индивидуально-институциональный характер.

Индивидуальные объекты имиджа – это отдельные личности, представляющие любые сферы общественной жизни. К числу объектов имиджа идеальной природы относятся разного рода идеологические и ценностные конструкты, научные теории, религиозные воззрения, мифологические образы и т.п.

Имидж является средством управления и маркетинга. Он важен для организации и внедрения технологий и проведения рекламных кампаний. В глазах потребителей продукции, клиентов, читателей газет и журналов, телезрителей и радиослушателей внешний имидж организации, предлагающей свои товары и услуги, должен быть привлекательным.

Ключевыми характеристиками имиджа являются адекватность, оригинальность, пластичность, адресность, активность, конкретность, ясность, простота, завершенность, комплексность.

•Адекватность, т.е. соответствие тому, что существует на самом деле, необходима минимальная степень несоответствия. Имидж должен быть правдоподобным и не выходить за рамки здравого смысла.

- Оригінальність, т.е. імідж повинен бути легко розпізнаваним серед іміджів інших фірм, виробляючих однотипну продукцію, і легко запам'ятовуватися.

- Пластичність означає, що, залишаючись незмінним в сприйнятті споживача, будучи легко розпізнаваним, імідж повинен оперативніше модифікуватися, відгукуючись на змінюючіся економічні, психологічні, соціальні умови.

- Адресність, т.е. імідж повинен мати точний адрес.

- Активність передбачає, що імідж повинен бути здатний впливати на емоції, діяльність, вчинки людей, привертати певні сегменти споживаческих груп.

- Ясність і конкретність означають, що очікувані якості об'єкта повинні бути продумані і розрізнені.

- Простота, т.е. імідж повинен бути простіше об'єкта. Однак надмірна простота робить його наївним і банальним.

- Завершеність означає, що імідж повинен сприйматися як щось ціле і готове до використання.

- Комплексність – основна риса будь-якого іміджа, який включає в себе не тільки торгову марку, дизайн, девіз, легко запам'ятовувану картинку, але і ретельно розроблену біографію, історію фірми, унікальні риси.

За думкою П. С. Гуревича, автора книги "Приключення іміджа", "імідж включає не тільки природні риси особистості, але і спеціально розроблені, створені; він пов'язаний як з зовнішнім виглядом, так і з внутрішнім змістом людини, його психологічним типом, риси якого відповідають вимогам часу і суспільства" [1].

Над образами сучасних співаків, композиторів, акторів, режисерів працюють стилісти, візажисти, іміджмейкери. Створення іміджів має кілька етапів: психодіагностика творчих здатностей і індивідуальних особливостей, потім корекції певних рис особистості в процесі

непосередственной работы над имиджем. Важной частью имиджа является псевдоним, который определяет то, каким объект хочет видеть себя в глазах публики.

Список використаних джерел

1 Гуревич П.С. Приключения имиджа: типология телевизионного образа и парадоксы его восприятия / П.С. Гуревич. – Москва : Искусство, 1991. – 221 с.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР: ПІДХОДИ ДО ВИМІРУ

Розова Олена Володимирівна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Сучасні концептуальні та прогностичні моделі суспільного розвитку України підкреслюють нову роль інформації в суспільстві. Це диктує необхідність включення в сферу соціологічних досліджень аналізу соціально-економічних ресурсів, факторів, що визначають значення інформації для різних соціальних категорій та груп. Дослідження проблеми інформаційного простору, як складової соціального тапашук підходів до його виміру з використанням інформаційного капіталу як певного інструменту, дозволить визначити позиціонування будь-якої соціальної структури в інформаційному просторі. Зокрема, правильне позиціонування такої соціальної структури, як сучасний університет, допоможе закладу вищої освіти (ЗВО) більш обґрунтовано приймати ефективні управлінські рішення, оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища та прогнозувати ситуацію. Крім того, використовуючи такий інструмент, як прес-служба університету, можна успішно регулювати і керувати інформаційними ресурсами закладу вищої освіти в соціальному просторі.

Аналіз наукових досліджень та публікацій. Проблему соціального-інформаційного простору в своїх роботах розглядали такі вчені, як: Г. Зіммель, П.Сорокін, Т. Парсонс, А. Лефевр, Е. Гідденс, І. Гоффман, П. Бергер, Т. Лукман, Б.Верлен, П.Бурдьє, М.Кастельс, О.Михєєва, А.Петренко-Лисак, І.Шапошникова, Л.Чернявська. Разом з тим, ми вважаємо, що погляди П.Бурдьє мають зайняти у наших розвідках вагоме місце та відіграти роль теоретичних засад для визначення власного підходу до пошуку інструментарію для оцінювання позиціонування ЗВО в інформаційному просторі. Саме це може обумовлювати й актуальність такої спроби.

Відповідно до концепції П. Бурдьє, соціальний простір—логічно вибудований конструкт, свого роду середовище, в якому здійснюються соціальні відносини. У соціальному просторі соціолог виділяє безліч автономних «полів» або «підпросторів», структурованих розподілом різних видів капіталу: поле економіки, поле науки, поле релігії, освіти, мистецтва та інші[2]. Від можливостей розпоряджатися певними ресурсами (їх П. Бурдьє називає капіталами) залежить ефективна діяльність «гравця». Капітал, що визначає позицію агента в полі (позиціонування), означає ступінь влади над полем. Капітали розподіляються на економічні, культурні, соціальні. Вони можуть конвертуватися, з'єднуватися, перешкоджати один одному, накопичуватися, реструктуризуватися[1]. Економічний капітал — конвертується в гроші та інституціоналізується в форму прав власності, культурний здатен конвертуватися в економічний капітал та інституціоналізуватися в освітні статуси, а соціальний капіталнабирає вигляду продукту суспільного виробництва, матеріальних практик, засобу досягнення групової солідарності, який представляє для нас особливий інтерес. Це викликано тим, що П.Бурдьє ввів поняття «соціальний капітал», щоб позначити соціальні зв'язки, які дають опору у вигляді «репутації» та дозволяють отримувати інші вигоди, до того ж не тільки економічні. Соціальний капітал може конвертуватися в економічний капітал (наприклад, високі позиції університету в світових рейтингах

дозволяють йому «залучати» додаткове фінансування від держави, а також брати участь в міжнародних грантових програмах).

Виходячи з такої логіки ми отримуємо можливість вводити у даний контекст поняття інформаційного капіталу як частині ресурсної бази, що переливається в усі інші види капіталів та визначає специфічність ролі інформаційного простору.

Як виміряти інформаційний капітал? Кількісні характеристики інформаційного капіталу зводяться до грошової оцінки створеної інформації, вартості технологій, збільшення числа зайнятих в інформаційній сфері, створення інформаційної інфраструктури і т.д., що не дозволяє в достатній мірі оцінити це поняття. Важливим фактором виміру інформаційного капіталу є якісні характеристики: суть інформації, які групи суспільства можуть її продукувати і використовувати, з якою метою. В першу чергу, групи, які привласнюють інформаційний капітал, повинні володіти компетенцією — здатністю розуміти, виробляти та використовувати інформацію для власних цілей. Маючи якісну інформацію, соціальна група (організація) зможе не тільки її використовувати для реалізації власних інтересів, складання прогнозів, але й зуміти з її допомогою нав'язати певні цілі іншим. Отже, сутність інформаційного капіталу — в прояві відносин власності на інформаційний продукт, що здатна приносити власнику інформаційної власності прибуток. Крім того, «інформаційний капіталіст» повинен володіти певними компетенціями, куди входять не тільки кваліфікація, досвід, наявність доступу до інформаційних технологій, а й потреба вчитися, інтелектуально розвиватися.

Розглядаючи різні стани інформаційного капіталу за логікою П.Бурдьє, як це він робив аналізуючи, зокрема, культурний капітал створює умови для розуміння, як сутності, так і змісту «інформаційного простору». В інкорпорованому стані інформаційний капітал передбачає інвестиції індивіда в розвиток творчої діяльності, наприклад, за допомогою отримання нових знань і досвіду. Тут мова йде про компетенції, які дозволяють отримувати прибуток зі своєї позиції. Тобто,

індивіди, що володіють спеціальними знаннями та компетенціями, мають можливість не тільки отримувати користь, а й диктувати свої правила «гри» в даному полі для інших гравців. В об'єктивованому стані інформаційний капітал проявляється, як інформаційний продукт і засіб його створення. І тут важливим аспектом є доступ до інформації—відсутність комп'ютера або іншого девайса, який дозволяє увійти в інтернет, або несправність програмного забезпечення унеможливорює входження в інформаційний простір. У той же час, володіючи доступом до потрібної інформації, треба мати певні навички, щоб вміти скористатися готовим інформаційним продуктом. В інституціональному стані інформаційний капітал визначається наявністю відповідних кваліфікаційних рівнів, рівнів освіти. Тобто, грошова вартість інформаційного капіталу підтверджується отриманим дипломом або іншим документом про компетентність у певній галузі виробництва інформаційних продуктів.

Висновки: З огляду на те, що поля соціального простору структуруються різним розподілом ресурсів (капіталу), цей простір можна виміряти за допомогою спроби оцінки капіталу. «Інформаційний капіталіст» може управляти такими показниками сучасного суспільства, як репутація, статус, володіти певними компетенціями, куди входять не тільки кваліфікація, досвід, наявність доступу до інформаційних технологій, а й потреба досягати нових знань. Запропоновані підходи до вимірювання інформаційного простору через системно організовані оцінки інформаційного капіталу, дозволять нам використовувати вигоди та переваги, які надає інформаційний простір. Оскільки метою наших подальших досліджень є вивчення потенціалу прес-служби університету на позиціонування вишу в інформаційному просторі.

Список використаних джерел

1. Бурдые П. Формы капитала [Электронный ресурс] / П. Бурдые // Экономическая социология. Том 6. № 3. Май 2005. С. 60-74. Перевод: М. С. Добрякова. Научное редактирование: В. В. Радаев. // Центр гуманитарных

технологій. — 18.09.2009. Режим доступа: « <https://gtmarket.ru/laboratory/expertize/2009/2601>»

2. Бурдые, П. Социальное пространство: поля и практики / Пер. с франц.; Отв. ред. перевода, сост. и послесл. Н. А. Шматко. — М.: Институт экспериментальной социологии; СПб.: Алетейя, 2005. — 576 с. — (Серия «Gallicinium»).

3. Коулман Дж. Капитал социальный и человеческий [Электронный ресурс] / Дж. Коулман // Экономическая социология: электронный журнал. - 2004. - Т. 5, № 3. - Режим доступа: «<http://ecsoc.hse.ru/2004-5-3.html>».

4. Радаев В. Понятие капитала, формы капиталов и их конвертация [Электронный ресурс] / Р. Радаев. - Экономическая социология: электронный журнал. - 2002. - Т. 3, № 4. - Режим доступа: «<http://ecsoc.hse.ru/2002-3-4.html>»

5. International Telecommunication Union: The ICT Development Index 2017. Режим доступа: <https://gtmarket.ru/ratings/ict-development-index/ict-development-index-info>

СОЦІАЛЬНІ ВІДХИЛЕННЯ: СУЧАСНЕ ПОНЯТТЯ ТА ПРИНЦИПИ ІСНУВАННЯ

Семенко Єлизавета Василівна,

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Поняття норми у різних суспільствах інтерпретують по-різному, але у будь-якому з них, незалежно від економічного розвитку та культури, завжди знайдуться люди, які не входять до усталеної норми. Щоправда, ставлення до таких індивідів все ж залежить від самого суспільства, його історії, культури та національності.

Оскільки завжди були люди, поведінка яких за тими чи іншими параметрами не відповідала нормам співіснування, то і за всю історію чимало вчених бралися за дослідження причини виникнення такої поведінки. Вони разом

з намаганням окремих людей, груп, влади хотіли знайти способи та засоби попередження відхилень особистості.

Не складно здогадатися, що поняття норми часто змінюється. У суспільствах з демократичним режимом, як Україна, люди терплячі до відхилень, тому у таких суспільствах воно є найбільш мінливим. Якщо ж розглядати це поняття загально, то норма – це середньостатистичний показник, ідеальне утворення, яке характеризує дійсність, але не перебуває у ній.

У кожній нормі є свої показники та характеристики, а все що не відповідає їм – відхилення від норми. Відхилення поділяються на позитивні і негативні. До позитивних відносять обдарованість, талановитість, і вони сприяють на розвиток як людини, так і групи, суспільства в цілому. В той час як негативні, такі як розумова відсталість, призводять до занепаду.

Існують різні типи відхилень:

1. Фізичні відхилення, що характеризуються медичними показниками. Для їх виявлення аналізують показники, які є характеристикою фізичного здоров'я індивіда. Для кожної вікової групи вони різні та залежать від віку, росту, статі та так далі.

2. Психічні відхилення. Це ті відхилення, які пов'язані з розумовим розвитком людини чи недоліками її психіки.

До даного типу відносяться насамперед такі відхилення:

- а) затримка психічного розвитку;
- б) розумова відсталість. Розумова відсталість буває в легкій (дебілізм) і глибокій (ідіотизм) формах;
- в) порушення мови (заїкання, порушення письма і читання);
- г) порушення емоційно-вольової сфери (суїцид);
- д) обдарованість, певне позитивне поєднання здібностей, що забезпечує успіх у виконанні будь-якого виду діяльності.

Раніше, якщо помічали у когось певну ваду, то таку людину намагалися уникати, їй було набагато складніше знайти роботу, мати сім'ю. Навіть поговорити

з кимось було іноді проблематично. В той час, фізичні відхилення досить часто намагалися виправити насильством, а психологічні - ув'язненням в кімнаті, іноді навіть з тортурами.

Зараз люди намагаються якомога раніше встановити вид відхилення та безпечно позбутися від нього. В Україні при держадміністраціях створюються постійно діючі психологічні, медико-педагогічні комісії, які допомагають встановити наявність фізичних або психологічних відхилень. Комісія, у свою чергу, має на меті провести у ранньому віці психолого-медико-педагогічні перевірки дітей, виявити у них особливості розвитку, задовольнити права дитини на одержання освіти, проконсультувати батьків та усіх тих хто в силу своєї професії пов'язані роботою з людьми, які мають певні відхилення.

3. Педагогічні відхилення. Дане поняття пов'язують зі стандартами, що визначають рівень освіти та виховання (норми одержання чи неодержання освіти та виховання). Найчастіше відхилення від таких норм пов'язується з тим, що діти не можуть одержати відповідну освіту через обставини, що склалися, або не хочуть це робити. Педагогічні відхилення спостерігаються як в отриманні загальної освіти, так і в отриманні професійної освіти.

Різновидом педагогічних відхилень є соціальні відхилення, що тісно пов'язані з поняттям соціальних норм.

Соціальна норма – це правила, зразок діяльності або міра допустимої (дозволеної або обов'язкової) поведінки людей чи соціальних груп, що склались в даному суспільстві. Це модель поведінки прийнята для даного соціуму. Для дітей такі норми виступають фактором виховання, а для дорослих - фактором існування будь-якого суспільства.

Соціальні відхилення мають різні масштаби і можуть розглядатися на різних рівнях:

- у сфері індивідуальної поведінки вони є вчинками конкретних людей, що заперечуються нормами моралі, правилами суспільного життя. До цього виду

відхилень можна віднести злочини, правопорушення, пияцтво, алкоголізм, жебрацтво, наркоманія, самогубства.

- соціальні відхилення можливі і в діяльності колективів. Різного роду бюрократичні прояви, порушення правових, політичних і етичних вимог в роботі установ, в діяльності трудових колективів, громадських організацій, які є не менш небезпечними, ніж індивідуальна антигромадська поведінка.

- особливий вид соціальних відхилень – дії держав, які порушують загальноприйняті принципи взаємин

Соціальні норми як правило дотримуються через соціалізацію особистості. А тенденції до відхилення у поведінці мають свою історію і мотив.

При всьому різноманітті наслідків негативних соціальних відхилень їх суть одна: шкода, збиток, що спричиняється інтересам тієї соціальної групи або суспільства, які встановили і використовують відповідну систему нормативного регулювання. Така поведінка характеризується певною масовістю, стійкістю і поширенням. Соціально-негативна поведінка негативно впливає на розвиток особистості, перешкоджає поступальній ході суспільства.

В Україні з кінця XIX століття до дев'яностих років XX століття не існувало дієвої та ефективної системи профілактичної та корекційної роботи з людьми і, в особливості, з дітьми, які проявляють відхилення. Не було проведено й істотних наукових досліджень пов'язаних з проблемами девіантної поведінки. Фактична відсутність профілактичної роботи та пріоритетність корекційного напрямку не сприяли зниженню девіантних проявів у поведінці, а викликали лише протилежну тенденцію.

Профілактика девіантної поведінки дітей та молоді, тобто соціального відхилення, в наш час є важливою складовою соціально-педагогічного процесу, що спрямований на виявлення девіантних підлітків, діагностику причин таких відхилень, визначення особливості взаємин дітей з однолітками та розробку заходів з попередження та подолання негативних тенденцій у становленні особистості молодої людини.

СОЦИАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА В ОБЛАСТИ МЕДИЦИНЫ В НОРВЕГИИ

Сергиенко Алёна Захаровна

Широков Стефан

Национальный технический университет
«Харьковский политехнический институт», г. Харьков, Украина

В целом ситуация в Норвегии с медициной одна из лучших в мире. По данным ВОЗ, начиная с 2000-х годов страна входит в топ 20 лучших стран. Помимо этого, по данным BAV, группы входящая в глобальную маркетинговую корпорацию VMLY&R, страна входит в топ 5 лучших стран для проживания.

Медицинская помощь в Норвегии организована таким образом, что бы граждане получали очень качественные и, главное, доступные услуги, которые имеют право получать все граждане страны, не зависимо от их социального статуса и финансовых возможностей. По уровню расходов на здравоохранение Норвегия занимает третье место в мире. Страна разбита на пять медико-территориальных округов, за организацию медицинского обслуживания в которых несут ответственность органы местного самоуправления, что способствует не только повышению качества оказываемых услуг, но и улучшению контроля над деятельностью врачей и лечебных учреждений.

В основном вся медицина в Норвегии частная. Большая часть врачей заключают договора с пациентами и открывают свои медицинские центры. Государство оплачивает только часть визита пациента к врачу при этом зарплата врача так же зависит от количества, обслуживаемых им пациентов. Если врач является узкопрофильным специалистом в определенной сфере, то к нему может быть очередь расписанная на целый месяц, в которой зарегистрированы иногда до сотни людей. При этом пациенту с врачом необходимо заключить договор, как и в Украине «подписать декларацию», но доктора общей практики можно менять не более 2-х раз в год.

Почти всегда в больницу пациент должен добираться сам, если это не потеря сознания, то есть urgentный случай. Так же пациент имеет право самостоятельно выбирать больницу для госпитализации. Пожилым людям, которым необходим специальный уход предлагается место в доме престарелых.

Для того, чтобы попасть к врачу узкого профиля, необходимо обратиться к своему семейному доктору, после чего получить направление на анализы, операции, диагностику и т.д. Однако, в настоящее время, на получение указанных процедур сформированы большие очереди, а некоторые пациенты могут ждать свою операцию по 2-3 года. Так как в основном в Норвегии у всех имеется страховка, то иногда страховая компания может вмешиваться и в сам процесс лечения, например, принимать решение о том, что данная процедура не нужна, лекарства эти можно было не принимать, лучше было попробовать ЛФК (лечебно-физическую культуру) и т.д.

Особое внимание в Норвегии уделяют фармакологии, в частности – продаже лекарств, большинство из которых в обычной аптеке не купишь, а исключительно в специализированной и по рецепту. В общем доступе находятся аспирин или парацетамол. Таким образом, контролируется не только оборот лекарственных препаратов в стране, но и профессиональная деятельность врачей.

Делая выводы, хочется отметить, что Норвегия прошла долгий путь реформ и создания своей системы здравоохранения в ее нынешнем виде.

ПРЕСТУПНОСТЬ КАК ФОРМА СОЦИАЛЬНОГО ОТКЛОНЕНИЯ

Сирожко Анатасія Володимирівна

Национальный технический университет
«Харьковский политехнический институт», г. Харьков, Украина

Девиантное поведение, понимаемое как нарушение социальных норм, приобрело в последние годы массовый характер и поставило эту проблему в центр внимания социологов, социальных психологов, медиков, работников

правоохранительных органов. Конечно, украинское общество не может долго оставаться в таком положении. Девиантное поведение значительной массы населения воплощает сегодня наиболее опасные для страны разрушительные тенденции. Ни в одном обществе невозможно провести линию и просто разделить всех на тех, кто отклоняется от норм, и тех, кто им следует. Большинству из нас случалось нарушать общепринятые правила поведения.

Проблема преступности принадлежит к числу проблем постоянно привлекающих внимание исследователей.

К определению понятия и характеристик преступности применяются различные подходы. Социологический подход рассматривает явление преступности как социальное зло, а конкретные преступления понимаются как отдельные его проявления. Существуют различные объяснения преступности, но все же удовлетворительное объяснение природы преступления должно быть социологическим, так как преступления связаны с социальными институтами общества. Одним из наиболее важных аспектов социологического подхода является подчеркивание взаимосвязи конформности и отклонений в различных социальных контекстах. В современных обществах существует множество субкультур, и поведение, считающееся нормой в одной субкультуре, может расцениваться как отклонение в другой.[1]

Данная проблема рассматривается многими учеными и имеет ряд теорий. Теория дифференцируемой ассоциации (Эдвин Х. Сазерленд) делает акцент на взаимодействии с представителями преступных группировок; теория аномии (Роберт К. Мертон) фокусирует внимание на давлении, которому подвергаются индивиды в обществе, ориентированном на успех; теория стигматизации подчеркивает эффект, создаваемый общественными институтами при классификации поведения. Однако, ни в одной из упомянутых социологических теорий девиантного поведения нет места толкованию криминального поведения как преднамеренного и обдуманного действия. В каждой из них преступность рассматривается скорее, как “противодействие”, а не как “действие”, как

следствие внешних влияний, а не как результат действий индивида. Но люди, совершающие преступные действия, неважно, регулярно или спорадически, поступают так с определенной целью, нередко осознавая, чем они рискуют.[1]

Согласно данным УНИАН и OSAC США на 2019 год, уровень преступности в Украине вырос с 2014 года как минимум на 20%. Причем более половины всех преступлений составляют **«преступления против собственности»**, такие как кража, кража со взломом, вооруженное ограбление и мошенничество с имуществом.

За период с 2015 по 2016 год количество вооруженных нападений возросло в 5 раз. Такие неутешительные данные могут быть обусловлены конкретными причинами: доступность оружия в Украине, а также обнищание населения. Значительно выросло количество таких преступлений, как мелкое мошенничество, кража кошельков, пьянство.[2]

Такие данные показывают, что проблема является актуальной и необходимо принимать меры для ее решения. Так как причиной формирования преступности может служить фундаментальное противоречие любой социальной системы, связанное с ее функционированием и развитием. Такое противоречие наиболее будет разрешаться в том случае, когда в обществе надежно и динамично будет действовать система социальных норм, когда будут легитимные институты и механизмы социального контроля. В этом случае действия отдельных людей станут предсказуемыми. В особенности это касается такого важного вида социальных норм, как правовые. Безусловно, невозможно создание общества абсолютно законопослушных граждан – девиация столь же естественно присуща обществу, как и норма. [3] Однако, виды и типы девиации могут быть различны, и доминирующие из них в обществе непосредственно обусловлены сложившейся системой социальных норм.

Список використаних джерел

1. Энтони Гидденс. Социология. / Пер. с англ., изд. 2-е, перераб. и дополн. – Москва :УРСС, 2005. – 632 с.
2. Брушкова Л. А. Социология: учебник и практикум для прикладного бакалавриата / Л. А. Брушкова. — Москва :Юрайт, 2017. – 362 с.
3. Касьянов В. В. Социология права / Касьянов В.В., Нечипуренко В.Н.– Ростов н/Д : Феникс, 2002. – 480 с

ФЕМІНІЗМ ЯК БОРОТЬБА ЗА РІВНІ ПРАВА І МОЖЛИВОСТІ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ

Шевченко Вероніка Миколаївна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

За останнє століття статус жінок помітно змінився. Те, що ми нині сприймаємо як даність для жінок — можливість навчатися в університеті, право на спадок, виборче право, працевлаштування на ринку праці, репродуктивне планування тощо — виборювалося протягом довгих років у різних країнах світу. Фемінізму, явищу малознаному і «страшному» для більшості суспільства, треба подякувати за цей прогрес.

Фемінізм — соціальна теорія і критика патріархату як несправедливого суспільного устрою та рух, який бореться за подолання гендерної дискримінації і несправедливості. Фемінізм — це боротьба за рівні права і можливості жінок і чоловіків. Нічого радикального як для ХХІ століття, типовий ліберальний напрямок суспільної думки. Проте фемінізми бувають різні: це не тільки ліберальна течія, а й соціалістична (або марксистська), психоаналітична, радикальна, сепаратистська й інші. Є «чорний» фемінізм, латиноамериканський, екофемінізм, мусульманський, фемінізм третього світу тощо. Фемінізм розглядають, зважаючи на різноманітні культурні контексти, економічні, політичні й соціальні умови, тому слід говорити радше про фемінізми.

Виділяють, зокрема на Заході, так звані три хвилі фемінізму — етапи боротьби жінок за свої права. Важливо, що фемінізм — не лише для жінок і про жінок, він також зачіпає чоловіків і не відбувся б без їхньої участі, особливо на початку боротьби. Скажімо, британський економіст і філософ Джон Стюарт Мілль у праці «Про підпорядкування жінки» (1861) писав, що «законодавча підтримка підпорядкування однієї статі іншій шкідлива, це одна з головних перешкод на шляху до загальнолюдського вдосконалення»[1]. У 1867 році він представив у парламенті петицію на користь виборчих прав жінок. Чоловіків, які борються поряд із жінками за гендерну рівність, називають феміністами або профеміністами. Профеміністичний чоловічий рух — явище, яке в західних країнах існує не один десяток років.

Список використаних джерел

1. Ф. Кирилюк. Мілль Джон Стюарт // Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. — К.: Парламентське видавництво, 2011. — с.454

РАСПАД СССР ПРИЧИНЫ И ПОСЛЕДСТВИЯ

Шпица Регина Витальевна

Национальный технический университет
«Харьковский политехнический институт», г. Харьков, Украина

Распад СССР стал результатом событий августа – декабря 1991 г. После августовского путча деятельность в стране партии КПСС была приостановлена. В итоге 8 декабря 1991 года, после подписания Беловежского соглашения главами Украины, Беларусь и России, Советский Союз прекратил свое существование. Многие республики провозгласили свой суверенитет еще в 89-90 годах, почти все из них провозгласили свою независимость в 1991 году еще за несколько месяцев до формального обретения полной самостоятельности.

Экономические причины. В советской финансовой системе распределения военный и производственный секторы всегда перевешивали остальные отрасли народного хозяйства. В 1980-х годах материальный запас фондов иссяк. В 1987 году советское руководство пыталось реформировать экстенсивность экономики, распределить равномерно ресурсы, но эти попытки не остановили нарастающий кризис.

Значительную долю во внутреннем бюджете СССР занимали военные расходы и материальная помощь государствам из дружественного социалистического лагеря.

В 1980-х годах грянул всемирный нефтяной кризис. Советское государство являлось крупным экспортером нефтяной продукции, поэтому снижение цен в этом секторе ударило по экономике государства.

Государственные причины. Система командно-административного подчинения, а также централизованное управление перестало быть эффективным в 1980-х годах.

Управляемость советским государством снижалась, прежде всего, из-за серьезного партийного кризиса внутри КПСС. Партия ослабла и не имела более полного влияния на республики. В то же время, центробежные национальные политические силы укреплялись и обретали большую власть, нежели Кремль.

Одновременно с падением «железного» занавеса, проникновением демократических ценностей и западной культуры, советская власть не отказалась от идеологической пропаганды и жесткой цензуры. Этим СССР подрывало доверие к власти со стороны граждан.

Часть политической элиты лоббировали переформатирование государственного строя и сближение с западной цивилизацией. Существует версия, что реформаторские тенденции, под влиянием множества факторов, вышли из-под контроля.

Культурные и общественные причины. Начиная с 1980-х годов, советским гражданам стала доступной информация о жизни соседних государств. Пример

Западної Європи і США, рівень життя, свобода і частна власність стали більшим пріоритетом, ніж невідомі ідеї комунізму.

Культура андеграунда легітимувалася. Рок-групи, несистемні письменники і поети, фільми набирали популярність серед молоді і впливали на політичне бачення мас.

Розпад СРСР і його наслідки стали невідомими для всього світового суспільства.

Основні наслідки розпаду СРСР:

- різке скорочення виробництва в усіх країнах колишнього СРСР і падіння рівня життя населення;

- територія Росії скоротилася на чверть;

- доступ до морських портів знову ускладнився;

- виникнення численних національних конфліктів і поява територіальних претензій між колишніми республіками СРСР;

- почалася глобалізація – поступово набирали силу процеси, перетворивши світ в єдину політичну, інформаційну, економічну систему;

- світ став однополярним, а єдиною наддержавою залишилися Сполучені Штати.

Висновок можна зробити наступний, що причин для розпаду було більше, ніж ми могли собі уявити. Розпад СРСР був наслідком помилок в правлячій верхівці. На протязі всієї історії радянського державства робилися спроби лібералізації «системи», однак всі реформи мали незакінчений характер. У багатьох країнах входивших до складу СРСР були різні погляди на розвиток економіки і багато інше. Уряду було важко впоратися з таким тиском. Такі розбіжності мали за собою дуже небезпечні і складні наслідки.

РОЗДІЛ 2.
ПРОБЛЕМИ МОЛОДІ, СТУДЕНТСТВА ТА ОСВІТИ В СУЧАСНОМУ
УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

ПРОБЛЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ВІЛЬНОГО ЧАСУ МОЛОДІ З ТОЧКИ
ЗОРУ ДУХОВНОСТІ

Гаврик Аліна Андріївна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Молодь – це важлива частина суспільства, так як саме вона формує його розвиток. Тому, для того, щоб формування молоді відбувалося з користю для суспільства, потрібно правильно визначати її роль і потреби в суспільстві. Традиційними проблемами для молоді є такі поняття; пошуки сенсу життя, створення сім'ї, дружби і любові. Для аналізу молодіжних проблем і способів їх вирішення покликана займатися соціологія молоді. Вони аналізують такі проблеми молоді: вибір професії, життєвого шляху, професійну мобільність, а також актуальні проблеми охорони здоров'я та освіти молоді.

Проблема формування духовних цінностей студентської молоді є однією з найважливіших. Сьогодні молодь виступає активною силою соціальних змін і в залежності від того, які цінності вона вносить в ці зміни, яку культуру впроваджує, багато в чому буде залежати майбутнє суспільства, його культура, напрям трансформації. Суспільство зацікавлене в тому, щоб ці цінності і культура були демократичними. Їх формування – завдання актуальне і вимагає невідкладного уваги. Поняття "духовність", "духовний" сьогодні вживають на кожному кроці. Гуманітарні науки, виховна діяльність спрямовані на формування "духовного розвитку особистості", публіцистика закликає до формування "духовних основ" життя і суспільства, зростання національної самосвідомості; взаємозв'язок освіти і церкви прискорив процес відродження духовності в її конфесійному розумінні.

Примітною особливістю дозвільної діяльності молоді стало яскраво виражене прагнення до психологічного комфорту в спілкуванні, прагненні придбати певні навички спілкування з людьми різного соціально-психологічного складу та вивчати власну духовність і наповненість. Спілкування молоді в умовах дозвільної діяльності задовольняє потреби в емоційному контакті, співпереживанні, в інформації та об'єднанні зусиль для спільних дій. Соціальне самопочуття молоді людини, його задоволеність своїм вільним часом на пряму залежить від уміння спрямовувати свою діяльність в години дозвілля для досягнення загальнозначущих цілей, реалізацію своєї життєвої програми, розвиток і вдосконалення своїх сутнісних сил.

Відмінною якістю культурного молодіжного дозвілля є емоційна забарвленість, можливість привнести в кожен момент займатися улюбленою справою, зустрічатися з цікавими людьми, відвідувати значимі для нього місця, бути учасником важливих подій.

Але з іншого боку, варто відзначити, що в прагненні відділитися від суспільства або перенести спілкування в віртуальну реальність молоді стала більш схильна до ігрової діяльності, захоплюючої психіку цілком, що дає постійний приплив емоцій. Ігрова діяльність носить універсальний характер, вона притягує до себе людей практично будь-якого віку та соціального стану. Інтерес до ігрової діяльності у молоді носить досить виражений характер. Діапазон цих інтересів широкий і різноманітний: участь у телевізійних і газетних вікторинах, конкурсах; комп'ютерні ігри; спортивні змагання. Феномен гри породжує величезний, неймовірно швидко розростається світ, в який молоді занурюється безоглядно. У сьогоденних непростих соціально-економічних умовах світ гри чинить серйозний вплив на молоді. Цей світ забезпечує молоді переривання повсякденності.

Розглядаючи комп'ютерні ігри та Інтернет як один з основних видів дозвілля молоді, необхідно відзначити, що Інтернет, виступаючи особливим соціальним простором, є тією сферою, де трансформуються традиційні форми

соціальних відносин. Спілкування як вид дозвільної зайнятості стає можливим не в традиційному вигляді безпосередньої комунікації, а набуває рис, які визначаються новим засобом – Інтернетом. У мережі людина може бути таким, яким він хоче здаватися, але не є насправді. Не можна заперечувати, що в певній мірі такі можливості містять позитивну складову, але є і дуже важлива негативний вплив: відхід від реальності – задоволення своїх потреб в світі гри та знецінення духовності.

Отже, характеристика молодіжного дозвілля з точки зору культури його організації і проведення охоплює багато сторін даного явища – як особистісні, так і суспільні. Культура дозвілля – це, перш за все, внутрішня культура людини, що припускає наявність у нього певних особистісних властивостей, які дозволяють змістовно і з користю проводити вільний час. Менталітет, характер, організованість, потреби і інтереси, вміння, смаки, життєві цілі, бажання – все це становить індивідуально-суб'єктивний аспект культури дозвілля молоді. Існує пряма залежність між духовним багатством людини і змістом його дозвілля. Але справедливий і зворотна зв'язок. Культурним може бути тільки змістовно насичений і, отже, ефективний за своїм впливом на особистість дозвілля.

Список використаних джерел

1. Князев Е. А. Дрантусова Н. В. Институциональная динамика в российском высшем образовании: механизмы и траектории. Университетское управление: практика и анализ. 2013. № 11. С. 6 – 17.

ВОЛОТЕРСТВО КАК ОБЩЕГОСУДАРСТВЕННОЕ ДВИЖЕНИЕ МОЛОДЕЖИ США

Григорьев Александр Дмитриевич
Oregon Health & Science University, Portland, USA

Соединенные Штаты Америки по праву можно считать государством с высоким уровнем популярности волонтерства среди населения и богатейшим опытом управления волонтерской деятельностью. В США оно играет значимую роль в жизни разных социальных групп, в организационном плане широко распространено и включено в деятельность многочисленных организаций третьего сектора, встречается практически во всех сферах общественной жизни: социальной, культурной, политической и т.д. Во многом такое положение дел может быть объяснено благодаря тому, что почти весь период становления Америки как государства - три столетия американской истории тесно сопряжены с развитием волонтерства.

Число добровольцев, привлеченных к деятельности формальных организаций, в США одно из самых больших в мире.

Конец XX век демонстрирует целый ряд примеров успешного применения волонтерских практик в социальной сфере. Выделенный период характеризуется развитием национальной нормативно-правовой базы, регулирующей волонтерство в стране; совершенствованием механизмов централизованного управления волонтерством в рамках реализации внутренней и внешней государственной политики США на национальном и международном уровнях; развитием различных типов и видов волонтерства; его практическим внедрением в процессы интеграции социальной и экономической сфер общества. XX столетие демонстрирует то, как в неблагоприятных социальных, экономических и политических условиях американское правительство использует потенциал волонтерства для решения внутренних проблем своей страны, а в периоды благополучия и стабильности - эффективно включает его в контекст международных политических отношений.

В 2009 году Б. Обама ввел в действие «Закон о служении Америке», подтверждающий и расширяющий национальные волонтерские программы, проводимые CNCS. Конгресс доверил штатам важную роль в управлении национальными волонтерскими ресурсами путем создания назначаемых губернаторами «Государственных комиссий служения» (State Service Commissions) практически в каждом штате и в большинстве территорий. В дополнение к установлению национальных приоритетов финансирования и контролю грантов «Корпуса Америки», данные Комиссии работают в качестве ведущих агентств в своем штате для мобилизации волонтеров. Они реализуют информационные кампании по пропаганде волонтерства как общественного служения. Каждый год губернаторы и Комиссии распределяют более чем 250 млн. долларов из средств федерального национального фонда служения на реализацию волонтерских проектов.

На текущий момент «Корпорация национального и общественного служения» управляет тремя основными направлениями и сконцентрировала всю нормативно-правовую базу, регулирующую различные программы: «Корпус старшего поколения» (Senior Corps), объединившее программы «Foster Grandparents», «Retired and Senior Volunteer Program», «Senior Companion programs»; «Корпус Америки», объединившее VISTA, «National Civilian Community Corps programs»; «Обучение и служба Америке» (Serve America). Привлечение волонтеров к деятельности НКО осуществляется через посредничество данной государственной корпорации. В этом процессе ежегодно участвует более четырех миллионов граждан, вовлеченных в деятельность 70000 организаций по всей стране. Для этих целей Корпорация аккумулирует федеральные и частные средства для поддержки организаций и достижения конкретных результатов. В 2012 году в общем из разных источников на волонтерство привлечено более 1 млрд. долларов. Эти средства в своей деятельности потратили различные организации, базирующиеся в 500 городах с населением не менее 30000 человек.

Итак, в США существуют веками сложившиеся традиции взаимопомощи, гражданского участия и волонтерских практик среди населения страны. Государство в разные периоды продемонстрировало свою эффективность в управлении волонтерством, использовало его как ресурс решения конкретных социальных проблем своих граждан. Это во многом обеспечивает существующий сегодня высокий уровень доверия населения к инициативам правительства и президента в данном направлении. Американское правительство на протяжении длительного периода времени успешно решало и решает свои экономические задачи, защищает интересы не только тех, кому требуется помощь, но и самих волонтеров от безработицы, бедности, судебных преследований и т.д.

Следует отметить, что в США большое внимание уделяется популяризации волонтерства и пропаганде его значимости в американском обществе. На государственном уровне заложена идеология «общественного служения», продуманы практические механизмы, позволяющие выстроить систему подготовки волонтеров со школьной скамьи. Анализ исторического развития волонтерства показывает, что в США реализуется большое количество волонтерских программ, ориентированных на решение конкретных проблем разных социальных групп.

Волонтерство в США рассматривается и продвигается как инструмент социального и политического развития государства. Оно активно и результативно используется как механизм эффективного государственного управления и реализации социальной политики, в то время как в бизнес-среде волонтерство во многом является потенциалом экономического развития, способствующим полноценной отдаче экономических инвестиций в развитие национальной экономики.

СТУДЕНТСЬКА МОЛОДЬ НА РИНКУ ПРАЦІ

Грибушенкова Анастасія Григорівна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Студентська молодь – це найбільш активна, мобільна і динамічна частина населення, вона розглядається як специфічна, соціально-професійна група людей, що об'єднана виконанням спеціальних учбових і соціально-підготовчих функцій, характеризується спільністю побуту, ціннісних орієнтацій і способу життя. Студентська молодь є особливою перехідною групою, яка отримує професійні знання та починає трудову кар'єру. Зараз переважна більшість студентів денного відділення працює під час навчання, що пов'язано з необхідністю матеріального забезпечення, прагненням отримати деяку фінансову незалежність від батьків, здобути досвід практичної діяльності за фахом. Працевлаштування студентів ускладнюється протиріччям між виробничо-необхідними потребами в конкретних професійних та соціальних якостях молодих спеціалістів, недостатнім фактичним рівнем їх підготовки до здійснення відповідних функцій та достатньо високою оцінкою власних здібностей. Крім того, студент повинен узгоджувати трудову активність з навчанням.

Дослідженням особливостей працевлаштування студентської молоді займалися такі соціологи як Е.В. Клопова, К.А. Іванов, М.Н. Антропова, Г.А. Розєватов, В.П. Букін. Але навіть сьогодні актуальним залишається вивчення проблем працевлаштування сучасних студентів денної форми навчання, трудова активність яких різко збільшилася.

Ми провели власне соціологічне дослідження, метою якого було виявити основні характеристики трудової активності студентів на прикладі тих, хто навчається на денному відділенні НТУ «ХПІ». В дослідженні взяло участь 236 респондентів, з яких 120 чоловіків (51%), та 116 жінок (49%).

Ми намагалися визначити характер зайнятості працюючих студентів (тип зайнятості, бажану форму власності організацій для працевлаштування, провідні

мотиви працевлаштування) та те, на що студенти витрачають гроші що заробили. Дослідження показало, що частіше студенти віддають перевагу не повному робочому дню (65%), але майже третина опитуваних бажають працювати повний робочий день. 60% студентів вказали, що віддають перевагу неофіційному працевлаштуванню. Найголовнішими мотивами працевлаштування під час навчання виявилися заробіток грошей на розваги – 79%, прагнення реалізувати власне хобі – 44% та намагання отримати досвід роботи – 40%.

Головними характеристиками роботи, на які найбільше звертає увагу студент під час пошуку місця праці, виявились: високий рівень заробітної плати – 78%, комфортні умови праці – 73%, можливість працювати неповний робочий день – 67%, можливість отримати нові знання, які потрібні на ринку праці – 72% та можливість кар'єрного росту – 78%.

Було виявлено, що основні канали пошуку роботи для студента – це сайти з працевлаштування, до яких звертається 79% опитаних, потім респонденти звертаються до друзів (71%), актуальною є реклама вакансій у транспорті (44%) та безпосередньо здійснюють пошук на сайтах організацій в розділі «вакансії» (45%). А ось до центрів зайнятості, шкільних вчителів та приватних кадрових агентств студенти не звертаються взагалі.

Основними труднощами студентів при працевлаштуванні виявились: завищені вимоги роботодавців до досвіду роботи – 93% та недостатність умінь, професійних навичок у студентів – 48%.

При аналізі впливу соціальних та демографічних характеристик респондентів на ставлення до праці під час навчання в університеті було з'ясовано:

- майже половина жінок, 52%, взагалі не планує працювати за фахом, що отримують, а серед чоловіків таких 21%; але більш ніж третина чоловіків – 37% планують працювати за фахом, але не за отриманою спеціальністю, при цьому серед жінок таких 25%; на жаль за отриманим фахом шукають роботу лише 2%

жінок та 27% чоловіків. В цілому юнаки демонструють більшу схильність до роботи за фахом, що отримують;

- чоловіки мають більший досвід роботи під час навчання ніж жінки (87% та 71% відповідно вказало на наявність цього);

- всі респонденти, які навчаються на 5-6 курсі вже мають досвід роботи, та чим менше курс навчання, тим цього досвіду у респондентів менше (86% студентів 3-4 курсу мають цей досвід);

- студенти, які навчаються за ІТ-напрямком мають в порівнянні з іншими найбільший досвід праці: 87% вказує на його наявність;

- жінки в порівнянні з чоловіками частіше віддають перевагу тимчасовій роботі (80% та 50% респондентів відповідно вказало на це);

- закономірним виявилось те, що студенти, які навчаються погано та маюць «хвости», віддають перевагу повному робочому дню – 100%, а ті хто іноді підробляють навчаються на «4-5»;

- чоловіки і жінки однаковою мірою відмічають, що вони віддають перевагу неофіційному працевлаштуванню (60% вказало на це), лише 20% чоловіків та 7% жінок обрало б офіційне працевлаштування. Усі інші взагалі не звертають увагу на форму працевлаштування при працевлаштуванні;

- студенти, які проживають у гуртожитку та ті, що орендують квартиру, влаштовуються на повний робочий день частіше ніж ті, що мешкають з батьками (40%, 32% та 0% представників вказаних груп відповідно обирають цей вид зайнятості), але незалежно від місця проживання всі респонденти перевагу віддають неповному робочому дню;

- за результатами дослідження в університеті немає студентів, які відносять себе до найбідніших та найзаможніших верств населення, серед респондентів, які навчаються за контрактом мають більше розбіжностей в рівні матеріальної забезпеченості, ніж респонденти бюджетної форми навчання.

Безумовно, більш впевнено на ринку праці почуває себе випускник, який вже має деякий досвід роботи, професійні, практичні і універсальні знання та

навички, більш високий рівень самооцінки та адекватні (не завищені) очікування щодо роботодавця. У той же час, студент, який працює має менше можливостей навчатися, що обумовлено необхідністю в деяких випадках пропускати заняття, невчасно здавати роботи, заліки. Кількість працюючих студентів не зменшиться, тому керівництво університету для збереження контингенту та покращення якості навчання вимушено допомогти поєднувати роботу і навчання у закладах вищої освіти. На нашу думку для цього необхідно наступне:

- розробити дистанційні курси для студентів;
- відкоригувати розклад занять, а саме зменшити розмір перерв між навчальними парами, протягом семестру скласти розклад в першу або в другу зміну (без чергування змін навчання по днях та тижнях);
- починати заняття раніше, щоб час закінчення дозволяв працювати другу половину дня;
- забезпечити актуальними електронними конспектами всі навчальні курси;
- ввести практику онлайн-консультування викладачів за предметами.

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Горобець Марія Миколаївна

Несен Анна Андріївна

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут» м. Харків, Україна

Ролі вищої освіти у сталому економічному та соціальному розвитку зростають з кожним роком. Вища освіта в цілому визначається як один із ключових рушійних показників зростання, процвітання та конкурентоспроможності. Зараз, активно вивчають питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні, адже вона не тільки впливає на отримання достойної освіти, але й являється показником розвитку країни [3].

Інтернаціоналізація вищої освіти проявляється в посиленні мобільності викладачів і розширенні можливостей навчання за кордоном, а також в тенденції збільшення англійських програм навчання в неанглійських країнах.

Інтернаціоналізація вищої освіти складається з:

- інтернаціоналізація навчальних планів; гармонізація програм навчання;
- створення системи визнання навчальних планів і дипломів;
- зростання значущості володіння іноземними мовами й навчання англійською мовою, розвиток навичок міжкультурного спілкування;
- включення в науково-освітні професійні мережі, участь в міжкультурних програмах, розвиток навичок адаптуватися до культурних особливостей глобального академічного середовища, що сприяє особистісному розвитку;
- орієнтація на світові освітні стандарти.

Інтернаціоналізація вищої освіти в її нинішньому вигляді вплинула глобалізацією економіки та посиленням цінності знань. Інтернаціоналізація - це відповідь на зміни у середовищі вищої освіти. Вищі навчальні заклади України адаптуються до нових навколишніх змін. Вони розширюють навчальну пропозицію до програм іноземних мов, адаптуються до міжнародних стандартів. Сприяння мобільності студентів, дослідників, викладачів та іншого персоналу у вищих навчальних закладах з самого початку було центральною метою Болонського процесу[1]. Високоякісна мобільність не тільки переслідує такі освітні цілі, як підвищення компетентності, знань та навичок тих, хто здобуває освіту, але також сприяє розширенню академічної співпраці. Поширення інновацій та знань у межах Європейського простору вищої освіти через мобільність, сприяє інтернаціоналізації та вдосконаленню систем навчання в закладах вищої освіти. Україна прагне стати сучасною, базуючись на високому рівні знань та сучасному викладанні. Ось чому існує необхідність провести дослідження в галузі інтернаціоналізації української вищої освіти та проаналізувати різні аспекти інтернаціоналізації.

Система вищої освіти в Україні залишається досить статичною. Ця система сформувалася ще за часів Радянського Союзу, але не зазнала суттєвих змін після отримання незалежності України від 1991 р. Як наслідок, на зорі ХХІ століття система вищої освіти України відстає від сучасних освітніх систем не тільки щодо своїх можливостей та ресурсів, але й щодо навчальних методів, існує повний розрив між теоретичною та практичною підготовкою студентів. Отже, система вищої освіти України бореться за конкурентоспроможність у сучасному світі. У 2003 р. Україна заявила, що реформує свою систему вищого рівня відповідно до міжнародних стандартів та подала заявку на приєднання до Болонського процесу. У 2005 році Україна підписала Болонську декларацію та почала здійснювати свої формальні зобов'язання щодо реформування системи вищої освіти.

Доктор технічних наук, професор та автор понад 100 наукових праць Рашкевич Ю. М. глибоко проаналізував причини, через які система вищої освіти в Україні ще не трансформувалася, а також описує труднощі, які заважали Україні стати частиною глобальної освітньої системи. Аналіз академічної мобільності серед студентів та викладачів як частини Болонського процесу викликає особливий інтерес, оскільки ці процеси вважаються основною характеристикою процесу інтернаціоналізації у сфері вищої освіти. Таким чином, низький рівень мобільності студентів та персоналу пояснюється такими причинами [3]:

- недотримання трирівневого стандарту освітньо-кваліфікаційних рівнів;
- некоректне використання системи кредитів ECTS;
- надлишкова кількість ЗВО, а також галузей і спеціальностей;
- слабкий контроль якості освіти;
- низький рівень автономії ВНЗ;
- проблема корупції;
- суворі правила проживання, які утруднюють навчання за кордоном, навіть у ситуаціях, коли гранти та стипендії покривають витрати;
- питання щодо визнання українських ступенів.

Деякі з вищезазначених причин були усунені новим Законом про вищу освіту, прийнятим у 2014 році. Однак існують також об'єктивні та суб'єктивні причини, що перешкоджають високому рівню академічної мобільності в Україні. Об'єктивні причини також посилюються відсутністю фінансових ресурсів для покриття витрат студентів на поїздки на міжнародні конференції та наукові дискусії, що проводяться за кордоном. Особливо це стосується дослідників, що працюють в галузі гуманітарних наук. До суб'єктивних причин можна віднести недостатнє володіння іноземними мовами серед викладачів університетів та відсутність мотивації з боку адміністрації, щоб викладачі могли провести рік і більше за кордоном. Завдяки останньому, багатьом вченим доводиться шукати нову роботу після повернення в Україну [2].

Таким чином, ми можемо дійти висновку, що українські ВНЗ стикаються з низкою труднощів у своїх спробах інтернаціоналізації. Їх зусилля обмежуються відсутністю фінансування та відсутністю стратегічного бачення уряду. Просуваючись вперед, освітні програми, створені в результаті міжнародних партнерств, потребують консолідації та інновацій. Інтернаціоналізація українських ВНЗ була спровокована низкою національних реформ, але відповідальність за впровадження та забезпечення якості покладається на установи. Для того, щоб адаптуватися до мінливих місцевих та глобальних потреб та підвищити якість викладання, українські університети повинні докладати серйозних зусиль для сприяння інтернаціоналізації.

Список використаних джерел

1. Вища освіта України і Болонський процес // Навчальний посібник. / За редакцією Кременя В.Г. Упорядники Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубінко В.В., Бабин І.І. - Київ - Тернопіль, 2004. - 286 с.

2. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес // Упорядники Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Левківський К.М., Сухарніков Ю.В. - К.: Изд., 2004. - 60 с.

3. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти // Навчальний посібник. / Упорядник Рашкевич Ю. М. – Львів: Вид. Львівської політехніки, 2014. -168 с.

СОЦІАЛЬНО-ОСВІТНІ РУХИ ТУРЕЧИНИ

Карадениз Сами

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Стамбул, Туреччина

Інноваційна діяльність в галузі освіти видатного турецького мислителя та соціального діяча Фетхуллага Гюлена досі не було досліджено соціологами, його ім'я більш відоме сходознавцям та тюркологам. Фактично він є лідером міжнародного соціально-освітнього руху бо школи, які були засновані за ініціативи цього руху, існують вже більш ніж у ста країнах світу.

Освітня діяльність в межах Руху Гюлена націлена, зокрема, на вирішення двох масштабних завдань: по-перше, модернізація та прогрес суспільств за допомогою сфери освіти, і, по-друге, нейтралізацію кроскультурних конфліктів та налагодження конструктивного процесу кроскультурних комунікацій.

За своєю ідеологією діяльність шкіл, заснованих за ініціативи Руху Гюлена, спрямована на гармонізацію міжкультурних стосунків та прищеплення своїм вихованцям етики толерантності. Отже, ми маємо цікавий досвід вирішення гострої соціальної проблеми, який, по-перше, вартий перетворитися на предмет соціологічного дослідження, по-друге, потенційно може бути джерелом позитивних запозичень для розвитку інституту освіти в цілому в умовах глобалізації та посилення міжкультурних взаємодій.

Соціокультурний аспект глобалізації знаходиться в сфері соціологічних досліджень. З одного боку, соціологи вивчають проблеми та конфлікти, які виникають через різні культурні ідентичності суб'єктів, а з іншого -

кроскультурні компетенції, соціальні технології, що можуть гармонізувати стосунки представників різних культурних традицій. Саме у цьому ракурсі ми бачимо роль соціально-культурного Руху Гюлена, який на практиці, використовуючи потенціал середньої школи, намагається зробити свій внесок у вирішення чи не найгострішої проблеми XXI століття, яку Самуель Хантингтон визначив як «зіткнення цивілізацій».

Фактично, Рух Гюлена зародився на фоні скрути турецького суспільства в якій воно опинилося в наслідок боротьби за незалежність, Другої світової війни та переходу від одної форми правління до іншої. Країна жила в умовах політичної, економічної та соціо-культурної невизначеності. Демократія Туреччини на той час була доволі слабкою та перебувала в коливаннях між однопартійною та багатопартійною системами. Домінуючими тенденціями суспільної свідомості були прояви інтелектуальної деградації та зневіри. На цьому тлі у 1960-их роках в м. Ізмір зародився новий соціальний рух, поштовхом до появи якого була просвітницька діяльність самого Гюлена та його прибічників. В 1980-их роках були відкриті перші освітні установи, завдяки яким рух почав поширюватися на інші регіони Туреччини. Цей період в житті руху можна назвати першим періодом трансформації з локальної ініціативної групи у загальнонаціональний рух. В 1990-их роках були відкриті освітні установи за кордоном, і настав другий період трансформації: від національного до сучасного глобального соціального руху.

Руху Гюлена притаманні певні ознаки та характеристики спільні з іншимисоціальними рухами: наявність сітки комунікацій, спільна ціль, загальні інтереси, колективність дій, неприбутковість та незалежність від державного сектору, самоврядування та добровільні засади. Рух Гюлена є низкою громадських організацій. За своєю сутністю Рух Гюлена є реформістським рухом адже його діяльність направлена не на заміну існуючих інституційних структур, а на їх подальший розвиток. Рух Гюлена з огляду на час виникнення можна віднести до «нових рухів», в якому здебільшого бере участь освічена частина суспільства, у своїй більшості - представники середнього класу.

СОЦІАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ БУЛІНГУ В ПІДЛІТКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Кирилович Марина

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Сьогодні увагу багатьох наук про розвиток людини і суспільства зосереджено на різноманітних проблемах, властивих підлітковому віку, і серед них нагальною стала проблема так званого булінгу – підліткового насильства, але не в рамках класичного підходу до підліткових конфліктів, а як проблема довготривалого цькування «жертви». Хоча підлітковий вік є за своєю природою досить складним, і підліткові конфлікти є звичним явищем, проблема булінгу вирізняється тим, що в ньому йдеться не про ситуативне протиріччя між двома сторонами, а у свідомому створенні підлітками тривалого статусу для обраної «жертви», їхнє прагнення не дати змінити цей статус.

Для дослідження феномену булінгу існує ряд труднощів теоретичного, і практичного характеру. Так, у теоретичному плані, поки ще недостатньо напрацьовань, які пояснюють цей феномен, особливо у зв'язку з підлітковим віком, так як ця проблема не тільки вікова – вона носить характер соціальної, оскільки є для самого суспільства вкрай небажаним зразком поведінки у підростаючого покоління.

Також існує проблема профілактики даного явища, оскільки тут мова йде не тільки про вміння підлітків взаємодіяти один з одним, спілкуватися, але й про морально-ціннісну основу відносин, а саме ця сфера вкрай закрита від впливу педагогів на підлітків, так як в підлітковому віці моральні авторитети вже втрачають свій вплив і набувають цінності зовсім інші люди.

Проблема шкільного насильства вперше з'явилася в полі зору вчених ще на початку ХХ століття – у 1905 році, коли К. Д'юкс опублікував своє дослідження,

але справжнє системне дослідження було проведене на початку 70-х років ХХ ст. скандинавськими дослідниками Д. Ольвеусом, А. Пікасом, П.П. Хайнеманном, Е. Роландом, коли вони вивчали явище насильства між дітьми в школі. У подальшому цю проблему вивчали В. Безаг, С.В Кривцова, Д. Таттум, К. Хальцер, Х. Хед та ін.

Булінг – це форма міжособистісної взаємодії, при якій одна людина або група усвідомлено виступає кривдником, а інша – жертвою, яка свідомо слабша психологічно або фізично, яка тривалий час і систематично, піддається фізичному, психологічному, емоційному насильству, агресії.

Для підлітків характерна схильність вирішувати конфліктні ситуації у формі звинувачень, агресії і вимог. В основі використовуваних підлітками копінг-стратегій щодо ситуацій булінгу лежать такі механізми, як: емоційне реагування, психологічний захист, фізичне відновлення, рефлексія, агресивне реагування. Домінуючими формами насильства в освітньому середовищі загальнонавчальних шкіл є психологічне (емоційне) і фізичне насильство.

Домінуючими формами насильства в підлітковому середовищі визнані психологічне (емоційне) і фізичне насильство. Більшість «жертв» не усвідомлюють причин булінгу щодо себе, причиною вважають особливості своєї зовнішності, ігнорування кривдників. Переважною стратегією поведінки «жертви» в ситуації булінгу є прагнення зробити вигляд, що нічого не сталося, пропуск школи, ігнорування «кривдників», спроби порозумітися з «кривдником». Пріоритетним методом боротьби з булінгом для «жертв» є пасивна позиція.

Результати вивчення взаємозв'язку між показниками індивідуально-особистісних особливостей підлітків-жертв булінгу і кривдників показали, що між ними існують достовірні взаємозв'язки, частіше негативні, але між деякими – і позитивні, якщо це стосується «кривдників».

Таким чином, можна стверджувати, що детермінантами булінгу у підлітковому середовищі є індивідуально-особистісні особливості підлітків-

учасників булінгу, які розрізняються за своєю структурою в залежності від статусу «жертви» і статусу «кривдника», була емпірично підтверджена.

ЦЕННОСТНЫЕ ОРИЕНТАЦИИ МОЛОДЕЖИ В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ

Осьминина Катерина Сергеевна

Национальный технический университет

«Харьковский политехнический институт», г. Харьков, Украина

Одной из самых важных социальных групп в обществе, считается молодёжь. Очень многое зависит от мировоззрений и поведения молодого поколения, от их ценностей зависит будущее и настоящее развитие культуры и общества в целом. Молодежь – это социальная группа, которая имеет много сил и светлый разум и находится в периоде социального становления. [1]В этот период у человека начинает выстраиваться ценностная иерархия и ориентация, выбор цели на будущее и его осуществление. Поэтому изучение ценностных ориентаций молодежи, можно считать актуальной темой современного общества.

Рассмотрим, что такое ценность и ценностные ориентации. Вебер очень точно охарактеризовал понятие ценность, он сказал, что это норма, значимая для каждого социального субъекта. Т. Парсонс в своих работах пишет, что ценности служат фундаментом, на которых основывается согласие в различных общественных группах и обеспечивается социальный порядок в целом. [2]Ценность можно считать фундаментом, каждой определенной культуры. Каждый из нас имеет свои ценности, нормы и правила. Мы делаем выбор, благодаря им, они побуждают нас на определенные действия. Изучая ценности индивида, можно определить причины их социальных действий.

Ценностные ориентации – это желание и потребности человека, которые являются для них важнейшими личными ценностями и целями жизнедеятельности. На выбор ценностных ориентаций влияет культура общества,

окружение, традиции, жизненный опыт, социальное место, которое ты занимаешь в обществе, внешние сигналы из окружающего мира. Все эти составляющие и формируют ценностную ориентацию. Сигналы внешнего окружения, самая важная составляющая для молодежи, так как в их возрасте, они хорошо поддаются влиянию извне. Хотят быть не такими как все и самовыражаются. Для них семья - это не единственный фактор социализации.

Процесс формирования, изменения ценностных ориентаций, формирования мировоззрения, так же как процесс социализации, происходит на протяжении всей жизни. Человек формирует собственные ценностные ориентации, которые могут впоследствии претерпевать изменения под воздействием социокультурной среды, в которой живет индивид.

Активная перестройка ценностных ориентаций, как раз наблюдается у молодежи, начиная с подросткового возраста. Ценностные ориентации современной молодежи, можно поделить на два направления. Первое направление – это духовная сторона индивида, гуманистические идеи, человечность, нравственные установки. Второе – это направление, связанное с индивидуализацией и преобладанием материального над духовным.

У современной молодежи в приоритете находится: материальное развитие, успешная карьера, построение удачных связей, способность реализовать себя в творческих направлениях и своих увлечениях. И к сожалению, чаще всего желание развиваться и двигаться по карьерной лестнице связано не с развитием своей личности, а ради повышения своего благосостояния, ради красивой жизни. То есть люди работают, чтобы зарабатывать как можно больше денег, и неважно какими путями.

Мы можем сделать вывод, что ценностные ориентации меняются, в зависимости от изменений в обществе. На сегодняшний момент все духовное отодвигается на второй план, часто в отношениях, можно заметить потребительский характер. Молодежь стремится иметь связи, деньги, возможность управлять другими, но никак не активную жизнь, связанную с

полезной, не только для самого человека, но и для общества в целом, деятельностью. Поэтому нужно больше обращать внимание на воспитание и социализацию молодежи.

Список використаних джерел

1. Социология молодежи: энциклопедический словарь / отв. ред. Ю. А. Зубок, В. И. Чупров. – Москва : Academia, 2008.
2. Парсонс Т. Система современного общества / Т. Парсонс. – Москва, 1998. – 270 с.
3. Дюркгейм Э. Социология. Ее предмет, метод, предназначение / Пер. с фр., составление, послесловие и примечания А. Б. Гофмана. — Москва : Канон, 1995. — 352с.

ОСВІТНІ ПРАКТИКИ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬША ЩОДО СТУДЕНТІВ З УКРАЇНИ

Pichalska Monika

Akademia Pedagogiki specjalnej im. M. Grzegorzewskiej, Warszawa, Poland

За останні роки кількість студентів з України у Польщі зросла від майже з 10 тисяч до 35 тисяч осіб.

Згідно з опитуваннями, українська молодь обирає Польщу через нижчі, ніж в інших країнах, витрати на життя, перспективу навчання без оплати чи з пільгами, легкий доступ до навчання, можливість після закінчення вишу знайти роботу за спеціальністю та високу якість освіти.

В опитуваннях студенти зауважують, що сприяти їхньому приїзду на навчання до Польщі могло б надання стипендій, допомога у питанні працевлаштування та забезпечення юридичних порад. За статистикою, українські студенти отримують 1 тисячу 900 стипендій. Більшість студентів, які навчаються в Польщі, утримують батьки.

Лише 9% українських студентів після навчання планують повертатися додому. 29% хочуть переїхати в іншу країну ЄС, 28% хочуть залишитися в Польщі. 26% студентів ще не знають, куди вони поїдуть.

Результати опитування показують, що вища освіта для українця є запорукою успішної кар'єри і високого заробітку, особливо якщо воно отримано в відомому університеті Польщі. Саме тому щороку велика кількість студентів з України їде в Польщу, щоб продовжити навчання в одній з престижних бізнес-шкіл або університеті. Доступні ціни на навчання в Польщі, диплом європейського зразка, прозорі умови і комфортне середовище стають для українського студента вирішальними факторами.

Головною перевагою здобуття вищої освіти в Польщі є визнання диплома в усіх європейських країнах, що відкриває більше можливостей для офіційного працевлаштування.

У той час як в ЗВО інших європейських країн, для українських студентів є обмеження (як мінімум два курси у ЗВО України). Тому Польща і привабливіше, при цьому навчання відбувається, як на польському, так і англійською мовою. Вивчити польську мову, схожу на українську не складно. Особливо для відповідальних і працьовитих студентів, які планують поєднувати роботу і навчання.

Відмінною особливістю польських університетів WSB є орієнтир на активних студентів, які планують, і вчитися, і працювати. Продумана до дрібниць освітня програма, прозорість умов, комфортне середовище і гарантія високого рівня освіти є відмінними рисами університетів WSB в Польщі.

Після закінчення освіти потенційні роботодавці отримують кваліфіковані і підготовлені кадри, які на практичних заняттях освоїли теорію і закріпили її на практиці. Залежно від спеціальності і складності напрямки на семінарах студенти намагалися вирішувати конкретні проблеми і шукати оптимальні шляхи вирішення.

В університетах Польщі передбачена Болонська освітня система, тобто отримати диплом бакалавра можна за 3-3,5 роки навчання в залежності від напрямку (гуманітарна або технічна) і магістра за 1,5-2 роки (післядипломне навчання).

Більшість польських університетів активно співпрацюють з іншими ЗВО по всьому світу (Франція, Німеччина, Португалія, Великобританія, США та ін.). Це дозволяє отримати одразу два дипломи за спеціальною системою освіти. Вона полягає в тому, що роботу студента перевіряють викладачі з двох ВНЗ, які ставлять оцінки. По закінченню випускник отримує два дипломи, що підвищує його шанси на працевлаштування.

ДОШЛЮБНА СЕКСУАЛЬНА ПОВЕДІНКА МОЛОДІ

Прокопенко Андрій Сергійович

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Дошлюбна сексуальна поведінка є дуже актуальною в сучасному світі, тому, що основні агенти соціалізації (батьки, школа) не приділяють достатньої уваги дошлюбній сексуальній поведінці молоді. Це в свою чергу призводить до розбещення в сексуальному плані, що витікає в незаплановану вагітність, аборти серед молоді та захворювання ВІЛ та СНІД. Підліткова соціальна спільність є особливою групою суспільства, яка займає маргінальну позицію в силу вікових особливостей та пов'язаної з ними невизначеністю статусу, несформованої життєвої позиції та ціннісно-нормативної системи. Намагаючись як можна скоріше перейти до статусу дорослих, підлітки некритично та спрощено сприймають інформацію про сексуальність особистості, а ліберальна сексуальна культура, характерна для сучасної реальності, сприяє цьому. Сексуальна освіта є проблемним питанням у всьому світі. У наш час молодь отримує дуже мало якісної підготовки з цього питання у школах, що робить її дуже вразливою.

Історією вивчення дошлюбної сексуальної поведінки, сексуальності і сексуальних практик займалася велика кількість науковців. Існує велика кількість праць і монографій таких вчених, як М. Фуко, Е. Гідденс, Ф. Райс, М. Кле та інших. Українські вчені О.В. Сечейко, Л.Г. Сокурянська, Л.М. Гридковець надають пріоритет вивченню сексуальних практик підлітків. До російських вчених, які здійснюють свою науково-дослідницьку діяльність у цій сфері, відносяться І.С.Кон, С.І. Голод, Є. Омельченко та ін..

У сучасному суспільстві втручання в процес народження дітей не тільки технічно доступне завдяки здійсненню штучних абортів і досить ефективній контрацепції, але і дозволене з соціокультурної точки зору, більш того — нормативно. Народження дітей залишається однією з цілей сексуальної

поведінки. Сексуальна поведінка представляє систему дій і відносин, які призводять до задоволення статевого потягу (сексуальної потреби).

У сексуальній поведінці об'єднані фізіологічні, психологічні і соціокультурні процеси, але таким чином, що перші (фізіологічні та психологічні) виявляються підпорядкованими, включеними до останніх.

Сексуальна поведінка людини має безліч цілей, досягненню яких служить вступ до сексуальних відносин. Вони включають:

- релаксацію, зняття статевої напруги;
- народження дітей, задоволення потреби в зачатті і в акті народження;
- плотська насолода як самоціль (гедонізм);
- пізнання, задоволення статевої цікавості (мета особливо значуща для початківців статевого життя, в першу чергу підлітків);
- комунікація, отримання відчуття психологічної особистої інтимності, повного злиття з іншою людиною;
- сексуальне самоствердження, отримання наочних і переконливих доказів власної сексуальної спроможності, потенції;
- не сексуальні цілі, тобто цілі, зовнішні по відношенню до власної сексуальної поведінки (матеріальні блага і вигоди, підтримка певного ритуалу або звички);
- компенсація, заміна, відшкодування якихось інших, дефіцитних для індивіда видів і форм діяльності або способів емоційного задоволення

В дошлюбній сексуальній поведінці молоді існують етичні системи, що регулюють сексуальну поведінку:

1. Легалізм як етична сексуальна система визнає сексуальні відносини тільки з метою народження дітей і на основі легально визнаних шлюбних союзів (християнська статева мораль). Сексуальні відносини, що розглядаються як дар божий, допустимі тільки в шлюбі і лише з метою народження дітей. Засуджуються також всі форми статевого життя, окрім нормативного гетеросексуального коїтусу.

2. Ситуаційна етика найбільш поширена в даний час. Основу її складає постулат, що сексуальна поведінка повинна визначатися актуальним ситуаційним контекстом, тобто конкретною ситуацією. Людина повинна керуватися тільки любов'ю, власним вибором і упевненістю в тому, що наслідки будуть позитивні. Якщо є взаємна симпатія і любов, то приймаються і признаються будь-які сексуальні відносини.

3. Гедонізм як етична система єдиною підставою сексуальних відносин вважає не моральні норми і не ситуаційний контекст, а виключно насолоду, задоволення. "Роби те, що приємно!" — ось девіз гедонізму. Він стверджує, що статеве ваблення, подібно до голоду і спраги, не повинне бути об'єктом моральних обмежень. У своїй крайній формі етика гедонізму, може виправдовувати навіть сексуальне насильство, а прихильник гедонізму може перетворитися в свого роду "сексоголіка" або "сексомана".

4. Аскетизм пов'язаний з відмовою від сексуальних відносин, як і від інших "мирських задоволень", з переконанням, що найбільше задоволення людина одержує не від плотської насолоди, а від духовного самовдосконалення, задоволення так званих "вищих" потреб.

5. Раціоналізм - одна з сучасних етичних систем - виходить з пріоритету розуму, з необхідності виявити раціональні підстави для вибору стратегії сексуальної поведінки, оцінити баланс можливих витрат, позитивних і негативних наслідків вступу до статевих відносин з тим або іншим партнером.

У всьому, що стосується сексуальних відносин, в сучасному суспільстві продовжує зберігатися гендерна асиметрія - подвійний стандарт в тому, що можуть або не можуть, повинні або не повинні робити чоловіки або жінки.

У світі збереглися такі основні тенденції дошлюбної сексуальної поведінки як:

- зростання кількості та інтенсивності дошлюбних статевих зв'язків;
- зростання дошлюбної сексуальної активності в наймолодшому підлітковому віці;

- ослаблення норм, направлених «проти дошлюбних і позашлюбних народжень».

Таким чином, проблема дошлюбної сексуальної поведінки молоді залишаються надзвичайно важливими в сучасному суспільстві. Цей напрямок дослідження не стоїть на місці, а постійно вдосконалюється. Цю проблему досліджують нові автори, вносять нові важливі відомості, які в майбутньому дозволять звести до мінімуму незаплановані вагітності, захворювання ВІЛ та СНІД серед молоді у всьому світі.

СІМ'Я ЯК ПЕРВИННЕ ДЖЕРЕЛО ФОРМУВАННЯ ДЕВІАЦІЇ У ПІДЛІТКІВ

Проценко Аліна Сергіївна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Сім'я для кожної людини є головним життєвим пріоритетом. Це процес передачі культурних цінностей дітям і ознайомлення їх з громадським життям. Завдяки родині ми вчимося відрізняти добро від зла, долати страх, набувати впевненості, відповідальності, щирості, доброти і любов, які батьки передають нам. Але, неправильне виховання в сім'ї, неповага і недовіра один до одного, проблеми в навчанні у дитини, що виникли на тлі конфліктів з оточуючими, як правило веде до девіації.

На сьогоднішній день це досить глобальна проблема, яка стосується багатьох сімей. Багато батьків не розуміють причин виникнення у своєї дитини відхилень від норми поведінки. Більшість впевнені, що це перехідний вік, невдала компанія друзів або ж вплив трендів соціуму. Але, насправді одним з факторів виникнення девіантної поведінки у підлітків є несприятливі відносини в родині.

Проблеми девіації розглядало багато вчених, наприклад, Є. І. Холостова, Я. І. Гишинський, В. В. Ковальов. Девіантну поведінку вони трактували як своєрідну

форму поведінки, спосіб життя, життєвий стиль і разом з тим суспільне судження, суб'єктом якого є культура суспільства, об'єктом же –сама форма поведінки, а також її носій[1].

Підлітковий вік є важливою фазою розвитку на шляху до дорослого життя – це роки, протягом яких молодь стає все більш незалежною від своїх сімей, абатьки для своїх дітей є зразками для наслідування. Мартін Бубер говорив про те що світ, в якому ми живемо, виникає із-за якості наших відносин, а найближчий світ – це сімейний будинок, тож якість відносин, сформованих в сім'ї, впливає на всі інші стосунки протягом усього життя.

Відсутність належного спілкування з батьками є однією з проблем в цей період. Більшість конфліктів між батьками і дітьми відбувається в підлітковому віці, і неналежна взаємодія між ними вважається однією з найбільших проблем в цей період. Багато батьків вважає ставлення підлітків суто ворожим. Це сприйняття призводить до не правильної поведінки батьків по відношенню до своїх дітей. Батьки часто припускаються помилок, думаючи, що мають повний контроль без будь-яких меж. Це припущення часто призводить до порушення конфіденційності підлітків, що як наслідок пов'язано з занепокоєнням, депресією і низьким рівнем задоволення. Іншими словами, підлітки сприймають поведінку своїх батьків як вторгнення в особисте життя. Для більшості батьків і сімей цей період – період напруженості і повстання. А підлітки просто своєю поведінкою прагнуть звернути увагу батьків на себе, свої проблеми, свою особистість, своє існування. Батьки, часто розуміючи свої педагогічні помилки, не готові змінюватися, і таким чином штовхають власних дітей на девіантну поведінку[2].

Існує кілька стилів сімейних взаємин, що ведуть до формування асоціальної поведінки підлітків.

По-перше, це конфліктний стиль виховних впливів в неповній сім'ї, в ситуації розлучення, тривалого роздільного проживання дітей і батьків. Це повна розгубленість дитини і не розуміння що відбувається на тлі переживання за обох батьків.

По-друге, причиною девіантної поведінки може бути дисгармонійний стиль виховних і внутрішньосімейних стосунків, що поєднує в собі, з одного боку, потурання бажанням дитини, гіперопеку, а з іншого – провокування дитини на конфліктні ситуації. Надмірний контроль за дитиною може призвести до розбіжностей і повного відторгнення від батьків, а провокація на конфлікти дасть зрозуміти підлітку, що його навіть не хочуть почути і зрозуміти.

І, по-третє, це асоціальний стиль відносин в дезорганізованій сім'ї з систематичним вживанням алкоголю, наркотиків, аморальним способом життя, кримінальною поведінкою батьків, проявами "сімейної жорстокості" і насильства. У багатьох випадках діти переймають поведінку і звички батьків, в тому числі пов'язані з ризикованою поведінкою, наприклад, вживання алкоголю. Справа не тільки в тому, що і як батьки говорять своїм дітям, а й в тому, як вони себе ведуть. Батько, що тягнеться, наприклад, за алкоголем або сигаретами в присутності своєї власної дитини, повинен подумати про те, як в даному контексті ситуації його поведінка може сприйматися і інтерпретуватися дитиною. Наявність девіантної поведінки у підлітків це насамперед проблема батьків. Вони є зразком як правильно, а як ні, їх діти це відображення їх же самих[3].

Основними умовами успіху у вихованні дітей в сім'ї можна вважати наявність нормальної сімейної атмосфери, а це - визнання батьками свого обов'язку і почуття відповідальності за виховання дітей, заснований на взаємній повазі між батьком і матір'ю, це постійна турбота про дітей, допомога і підтримка у великих і малих справах і ретельному підході до гідності кожного члена сім'ї.

Таким чином, проблеми в сім'ї безумовно можуть призвести до виникнення у дітей девіантної поведінки. Потрібно просто постійно відстежувати фактори ризику і перш за все батькам контролювати свої відносини з дітьми, вчитися правильно їх виховувати і бути достойним взірцем.

Список використаних джерел

1. Азарова Л. А. Психология девиантного поведения : учеб.-метод. комплекс / Л. А. Азарова, В. А. Сятковский. — Минск : ГИУСТБГУ, 2009. — 27 с.
2. Змановская Е. В. Девиантология (Психология отклоняющегося поведения): Учебн. пособие для студентов высш. учеб. Заведений / Е. В. Змановская. — Москва : Академия, 2003. — 288 с.
3. Максимова Н.Ю. Психологія адиктивної поведінки: навч. посіб. / Н.Ю. Максимова. — Київ : ВПУ «Київський університет», 2002. — 308 с.

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Сірант Анна Сергіївна студентка 4 курсу,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

За даними ООН, в світі нараховується приблизно 450 мільйонів людей з обмеженими фізичними можливостями і близько 200 мільйонів з них – діти.

Останнім часом у нашій країні відзначається значне збільшення числа дітей-інвалідів. В Україні за останні 20 років рівень інвалідності з дитинства збільшився приблизно у 3,6 рази. Основними причинами збільшення числа дітей-інвалідів є внутрішні (генетичні аномалії, спадкові хвороби, вроджені вади, причинами яких можуть бути погіршення умов життя, які негативно починають діяти вже в період розвитку плоду; погіршення умов праці жінок; погіршення екологічної обстановки) та зовнішні (механічні, фізичні, хімічні, біологічні, психічні, несприятливі умови життєдіяльності).

Сьогодні перед дітьми-інвалідами та їх батьками постає безліч проблем фізіологічного, психологічного, економічного, соціального характеру, які полягають у соціальній, територіальній та матеріальній залежності дітей-інвалідів від батьків та опікунів, а також у тому, що при народженні дитини з обмеженими можливостями родина або розпадається, або надмірно опікає дитину, не даючи їй можливості розвиватися; проводиться слабка професійна підготовка дітей даної

категорії; діти-інваліди та їх батьки відчують труднощі при пересуванні по місту, що призводить до ізоляції; відсутнє повноцінного правового забезпечення дітей з обмеженими можливостями; сформована негативна суспільна думка по відношенню до дітей-інвалідів.

Проблема організації соціальної роботи з дітьми-інвалідами полягає в устаткованому розумінні, що діяльність центрів соціальної допомоги та реабілітації дітей з обмеженими можливостями та соціальних працівників має відбуватися на основі медичної моделі інвалідності. Але виходячи з цієї моделі інвалідність розглядається як недуг, хвороба, патологія, що є неприпустимим при роботі з дитиною, оскільки дана модель ослабляє соціальну позицію дитини, що має інвалідність, відособлює його від «нормального» дитячого суспільства.

Велику роботу в цьому напрямку провела А.Й. Капська, яка розробила ряд принципів і закономірностей соціальної роботи з дітьми-інвалідами, в основу яких покладено процес реабілітації. В своїй роботі А.Й. Капська визначила 2 головні мети організації такої роботи: забезпечити соціального, економічного, інтелектуального і фізичного розвитку дитини, яка має відхилення за допомогою організації соціальної, матеріальної та медичної підтримки, а також попередження виникнення вторинних дефектів у дітей-інвалідів [1].

Крім того наукова розробка даної теми висвітлена в працях Л.І. Акатової, О.В. Безпалько, Л.Т. Тюплі, І.Б. Іванової, М.П. Лукашевича, І.Т. Миговича, О.І. Карякіна та інших, які за основу соціальної роботи з дітьми-інвалідами беруть реабілітаційний процес.

Для осмислення проблеми аналізу інвалідності у дітей як соціального феномену важливою залишається сутність соціальної норми, яку вивчали Е. Дюркгейм, М.Вебер, Р.Мертон, П.Бергер, П.Бурдьє та інші.

Аналіз соціальної проблеми інвалідизації в цілому, а також організації соціальної роботи з дітьми-інвалідами зокрема здійснюється в площині соціологічних конвенцій. Так К. Девісом, Р.Мертонем та Т.Парсонсом були розглянуті проблеми інвалідності дітей як специфічного соціального стану

індивіда, соціальної реабілітації, соціальної інтеграції, соціальної політики держави відносно дітей-інвалідів, на базі чого і формуються сучасні засади організації соціальної роботи. І саме в рамках даного підходу було розроблено поняття «діти з обмеженими можливостями» як синонім до поняття «діти-інваліди» [2, 35].

В Україні протягом тривалого часу сформовано державну систему соціальної підтримки дітей-інвалідів і дітей з вадами психічного та фізичного розвитку, яка організаційно розподілилася між Міністерством освіти України, Міністерством охорони здоров'я України, Міністерством праці та соціальної політики України, Міністерством у справах сім'ї та молоді України, Державним комітетом України з фізичної культури і спорту.

Правові засади щодо задоволення особливих потреб дітей з обмеженими фізичними та психічними можливостями у соціальному захисті, навчанні, лікуванні, соціальній опіці та громадській діяльності відображені у Законах України: «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про освіту», «Про пенсійне забезпечення», «Про державну допомогу сім'ям з дітьми», «Про фізичну культуру і спорт», «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», «Про благодійництво та благодійні організації», в Основах законодавства України про охорону здоров'я, Основах законодавства України про культуру.

У 1989 році ООН прийняла текст Конвенції про права дитини, яка володіє силою закону. У ній закріплено права дітей, що мають відхилення у розвитку, вести повноцінне життя в умовах, які дозволяють їм зберегти власну гідність, почуття впевненості у собі і полегшують їм активну участь у житті суспільства, а також право неповноцінної дитини на особливу турботу та допомогу, яка повинна надаватися по можливості безкоштовно з урахуванням фінансових можливостей батьків чи інших осіб, що забезпечують турботу про дитину, з метою забезпечення ефективного доступу до послуг в сфері освіти, професійної підготовки, медичного обслуговування, підготовки до трудової діяльності та

доступу до засобів відпочинку, що повинно сприяти найбільш повного залучення дитини в соціальне життя і розвитку її особистості, включаючи культурний та духовний розвиток.

Таким чином, організація соціальної роботи з дітьми-інвалідами – це вид професійної управлінської діяльності групи людей, що працюють спільно для задоволення соціально-гарантованих та особистісних потреб осіб до 18 років зі стійким розладом функцій організму, що зумовлюють обмеження її нормальної життєдіяльності.

Список використаних джерел

1. Капська А.Й. Соціальна робота: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
2. Майкл М., Майкл А., Франклин Х. Основы менеджмента. Пер. с англ. - М.: Дело, 1999. - 800с.

ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ СУЧАСНОГО СТУДЕНТСТВА

Сірант Анна Сергіївна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Гендерні стереотипи являються важливим механізмом відтворення та підтримки однієї з самих консервативних форми соціальної нерівності – гендерної, що стверджує нерівний доступ чоловіків та жінок до соціально значимих ресурсів, нерівні можливості їх соціального руху, самореалізації. Гендерні стереотипи пронизують всі сфери суспільних відносин.

В сучасній соціології гендерні стереотипи достатньо інтенсивно досліджуються в декількох напрямках:

- аналіз статусно-рольових позицій чоловіків та жінок в різних сферах суспільного життя;

- дослідження гендерної асиметрії в різних напрямках економіки, сфері професійної зайнятості;

- вивчення безробіття та її принципи;

- вивчення трансформації гендерного простору сучасної сім'ї;

Гендерні стереотипи – це розповсюджені в суспільстві уявлення про особливості і поведінку чоловіків та жінок. Гендерні стереотипи можна об'єднати в три групи:

- стереотипи фемінності – маскулінності, що приписують людям певну думку про соматичні, психічні і поведінкові якості, котрі характерні для чоловіків та жінок;

- стереотипи сімейних і професійних ролей, пов'язаних з гендером;

- стереотипи, що пов'язані зі змістом діяльності чоловіків та жінок.

Можна виділити такі прояви гендерних стереотипів асиметричного змісту:

- сексизм – упереджена думка про представників того чи іншого гендера, що супроводжується їх дискримінацією, а також певна інститутська практика, яка має вираження в тому, що представникам того чи іншого гендера нав'язується підпорядковане положення;

- фейсизм – тенденція в різній мірі виділяти в зображеннях чоловіків та жінок обличчя та тіло;

- гендерна сегрегація – віддання переваги різним видам діяльності і спілкування, різних друзів, різних соціальних ролей, підкреслення гендерних відмінностей, формування пристрасного ставлення до свого гендера і упередженого до іншого, виникнення гендерних конфліктів.

Слід зазначити, що студентство є чи не однією з найпроблемніших соціальних груп, яка постійно зазнає внутрішніх змін зі складними взаємозв'язками в українському суспільстві. Можна виділити декілька основних причин:

- кожні 5 років статевий, соціальний, віковий склад значно змінюється;

- відносна автономність даної соціальної групи;
- значна адаптивність до соціально-економічних та політичних змін в суспільстві;
- активна участь в соціальних змінах українського суспільства;
- високий інтелектуальний потенціал.

Українське студентство як соціальна група виконує певні специфічні соціальні функції. Основна функція студентства полягає в підготовці себе до виконання особливих професійних і культурно-етичних завдань в суспільстві. Також, останнім часом українське студентство стає більш критичним, прагне використовувати свій час більш раціонально, прагне відчувати до себе повагу, незалежно від статі, віку чи соціального положення, бути вислуханим та почутим. Особливості студентства як окремої соціальної групи обумовлюють їх уявлення про життя загалом і про гендерні стереотипи зокрема. Можна сказати, що стереотипи студентів залежать від різних соціально-демографічних характеристик та соціокультурних факторів (стать, вік, місце проживання, рівень доходу, повнота батьківської сім'ї).

Образ ідеальної жінки у студентів незалежно від статі співпадає. Він є традиційним як у студенток, так і у студентів. Щодо образу чоловіка, то у чоловіків він також більш традиційний, а жінки до традиційних уявлень додають більш жіночні риси. На стереотипистudentів щодо образів ідеального чоловіка та жінки в чоловіках та жінках також впливає повнота батьківської сім'ї.

В сімейно-шлюбних стосунках студенти приписують традиційні ролі як для чоловіків так і для жінок, а студентки вважають що в сімейно-шлюбних стосунках повинно бути рівноправ'я

В професійній сфері студентам незалежно від різних соціально-демографічних характеристик притаманні традиційні стереотипи, а саме професії пов'язані з будівництвом є чоловічими, а професії пов'язані з вихованням дітей є чоловічими. А ось в політичній сфері спостерігаються більш егалітарні погляди

Все ж таки можна помітити, що розповсюджуються егалітарні погляди серед студентства. Для підвищення та закріплення егалітарних поглядів студентів керівництву університетів, факультетів/інститутів та кураторам необхідно проводити тренінги, лекції, семінари, дискусійні клуби, конференції які б стосувались даної проблеми.

Підвищення егалітарних поглядів серед студентства є необхідним, адже саме студенти є майбутнім України. Які після закінчення ЗВО скоріше за все будуть управлінцями в різних сферах і позбавлення стереотипів та егалітарність їх поглядів покращать ефективність їх управлінської діяльності.

YOUTH EDUCATION AS A PROBLEM OF MODERN UKRAINIAN SOCIETY

Совгір Анастасія Ігорівна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Modern higher education as a sphere of reproduction and transfer of knowledge, and science as a sphere of production of new knowledge, need for its own functioning and further development of both personnel and proper logistics.

Loss of human resources Ukrainian science has been repeated many times in recent decades analyzed by scientists. It is also about the outflow of scientists, about aging, and the qualitative change of staff, the need for modernization management in science, and responding to systemic loss of motivation. The validity of this tendency of development is pointed out and developed. Modigliani and Brumberg model of the financial life cycle persons, as well as the model of financial planning of the future person.

According to the legislation, "social formation of youth is the process of comprehensive inclusion of youth in society as a system, its perception as an element of this system". It is an intensive process of perception and assimilation of knowledge, rules and norms of life in a society, in search of age, in search of a proper place in the

society in accordance with its own ideals, in adapting to the fulfillment of a certain social role in it.

Numerous social surveys of young people, as a rule, capture the critical perception of modern life in Ukraine and skeptical attitude to the possibility of rapid and qualitative changes in their own destiny. In particular, the main problems of young Ukrainians are difficulties in employment and lack of opportunities for self-realization. It should be noted that all of the above are the "tip of the iceberg" of unresolved issues that hamper the successful socialization of young people. Their range is much wider, they are interconnected, and they are the basis for new challenges for Ukrainian society.

However, thousands of young Ukrainians have completed higher education, with diplomas awarded the prestigious specialties, but due to the lack of knowledge and skills are unable to work. Often Ukrainian boys and girls leave outside demand on the labour market in connection with the persistent demand of employers to young professionals regarding the "required work experience on a speciality". Launched in the last decade, work towards career guidance of young people today sharply raised the question about the shortage of certain specialists, such as mid-level health workers, welders, engineers and the like. But there is an excessive number of qualified lawyers and economists, knowledge of which is questioned by employers. In the debate on the duration of high school, the annual changes of curricula and programs, changes in admissions to higher educational institutions (HEIS), almost no attention was the issue of career guidance for determining what should happen during school. A return to widely used in the Soviet times the practice of the so-called "training center" would allow high school students, in the case of unwillingness or inability for whatever reason to university to study, at the end Serednikovo institutions to have a profession that would be in demand in the labour market, benefits to society and to the young man.

The search for empowerment, the age requirement of adolescents and youths in isolation, which is manifested in the desire for independence becomes a basis for formation among youth in small social groups. Informal groups have major influence on the minds of young people, winning the championship in other institutions of

socialization. Some of them aimed at the realization of the so-called "aggressive performances" (sports fans, extremist, particularly neo-Nazi groups). Their ideological orientation is based on the most primitive ideas about the hierarchy of values, based on a cult of force. This movement poses a serious threat to society.

The motivation of illegal behaviour of minors has significant specificity for the same motivation of adults. The originality of its features is characterized by the importance of such socio-psychological phenomena as suggestion and imitation. So one of the important growth factors of youth crime can be considered a passion for the Internet. The statistics of children and Teens porn sites and sites that contain information about violence in Ukraine is not conducted. Despite the proximity of the cultures of our countries, it can be concluded that within error, these figures will characterize the state of Affairs in our country.

Against this background, the problem of suicidal behavior among young people remains a critical issue for Ukrainian society. Chronic lack of money and work, loss of social ties and job prospects, fear of the future, depression, loneliness, alcoholism, drug addiction, failures in education, conflicts with relatives and peers, frustration in love and, as a consequence, loss of meaning in life factors of increasing suicide rates among Ukrainian youth. According to studies conducted in Ukraine, high-level suicidal risk is experienced by college and high school students and students (in particular, non-lethal suicidal attempts and the formation of equivalent forms of self-destructive behavior, first of all, drug addiction), which are most often psychologically caused in inadequate forms of upbringing of children and adolescents, and lack of preventive work among young people.

The current conditions in which young Ukrainian citizens are building their fortunes, even in comparison with older generations, can be called extreme. The crisis of self-determination in the youth environment and the impossibility of self-realization can have irreversible consequences for the state and Ukrainian society. This can be prevented by constant attention to the problems of the youth by the state. In my opinion, it would be extremely important to implement the following steps:

1) to accelerate the adoption of new editions of the Laws "On Education", "On Higher Education", enshrining in them the specification of the competence of the executive and local self-government bodies in the field of social formation and development of youth;

2) in order to improve the effectiveness of financial management in the field of education, the profile ministry needs to conduct professional work in establishing a constructive dialogue with public student and youth organizations. Improve the mechanism for allocating funds for the preparation of university students. Improper financial management in education can lead to the destruction of scientific schools. The allocation of public funds should be for the benefit of the best universities providing quality education through open competition;

3) to create appropriate conditions for providing meaningful leisure and employment for children and students in the afternoons by creating conditions for obtaining extracurricular education, developing a network of circles, sports sections in educational institutions at no cost. Introduce media security lessons into the curriculum of the Life Safety course and create a "helpline" for children and young people in other countries.

ВПЛИВ ТОКСИЧНИХ ВІДНОСИН З БАТЬКАМИ НА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ЖИТТЯ МОЛОДИХ ЛЮДЕЙ

Терещенко Катерина Русланівна
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Тема відносин з дітьми стоїть досить гостро в наш час. Адже виховання дітей – це труд, який можна визначити як окремий вид мистецтва, яким добре володіти вдається абсолютно не кожному.

Батьки – це самі важливі люди в житті кожного, вони виховують свою дитину з самого народження та турбуються про її матеріальний та духовний стан. Роль батьків у відношенні до своєї дитини має складний та глибокий характер,

який коливається в залежності від культури, релігії і народу. Саме батьки несуть відповідальність за поведінку своєї дитини в суспільстві. Вони можуть допускатися якихось помилок в вихованні свого чада, адже немає ідеального варіанту виховання для всіх, саме тому можуть виникати труднощі в період дорослішання дитини.

Вважається, що такі якості батьків як терпіння, доброта, розуміння, ніжність, мудрість та, в певній мірі, строгість є запорукою успішного виховання. На жаль, таким складним симбіозом характеристик володіють далеко не всі люди. Та через це батьки можуть допускати цілий ряд серйозних помилок, які дуже негативно впливають на процес виховання та майбутнє їх дітей. Саме для визначення таких батьків соціологи та психологи використовують поняття «токсичні».

Токсичні батьки – це батьки, які завдають шкоди самооцінці свого чада через критику та навішування відчуття провини, які піддавали свою дитину фізичному та емоційному насильству, які душили її контролем чи надмірною опікою, або маніпулювали її почуттями.

Сьюзан Форвард – доктор філософії, психотерапевт та автор такого бестселера як «Токсичні батьки» вважає, що взаємодія токсичних батьків та їх «жертви» - це відносини співзалежності. Адже прийнято вважати, що всі проблеми нашого життя мають коріння з дитинства. В перші роки існування людина несвідомо робить для себе висновки щодо себе та свого життя. Ці висновки прикріплюються глибоко в душі та несвідомо впливають на всі рішення, вибори та загалом соціальне життя людини, при цьому мають змогу визначати судьбу. Те, як дитина відчувала себе разом з батьками, визначило те, як в молодому віці вона відчуває себе в навколишньому середовищі.

Різні дослідження соціологів та психологів говорять, що частіше за все батьки шкодять своїм дітям ненавмисно. За винятком занедбаних інцидентів, фактично ніхто з них не має на меті зруйнувати долю своєї дитини. Вони ростять в чаді комплекси і неправильні психологічні установки, адже колись в якості

життєвого сценарію отримали їх самі. Психотерапевт С. В. Ковальов вважає, що всі ми родом з страшного дитинства. Коли установки родичів не підлягають аналітичним діям та сприймаються як безпомилкова істина, в ранні роки життя людини можуть запуститися механізми формування абьюзера.

При сприятливих умовах, коли батьки дають своїм чадам відчуття любові, важливості та захищеності, як результат їх діти виростають люблячими, сильними, розумними, вони вірять в себе та не бояться примати важливі рішення. Але якщо сталося так, що дитина росла в токсичних умовах де батьки несвідомо роблять все для того щоб їх чадо відчувало почуття страху, стида чи вини, як результат ці діти зростають з відчуттям недовіри до оточуючих, відчуттям неповноцінності та впевненістю, що їх життя наповнене боротьбою. Такі молоді люди не вміють виражати свої емоції, вони розлючені на весь світ та не в повній мірі розуміють почуття інших. Вони можуть бути повністю асоціальними заради того, щоб уникнути проникання злого з навколишнього середовища, навіть якщо немає ніяких загроз.

Всі молоді люди, які виховувались токсичними батьками мають схожі симптоми, а саме занижену самооцінку, яка має тенденцію на підштовхування їх на саморуйнівну поведінку, вони відчують себе неадекватними, недостойними, незахищеними та нелюбимими. В душі вони залишаються маленькими, переляканими дітьми.

Але важливо зрозуміти, що всі батьки - живі люди які проживають різні емоційні стани, проблеми та помилки. Ніякі батьки не можуть бути ідеально спокійними весь час. Іноді вони можуть підвищити голос, шльопнути або проігнорувати дитини. Роблять це їх токсичними? Ні. Діти можуть перенести спалах батьківського роздратування, за умови, якщо зазвичай вони отримують від батьків достатньо любові, поваги, віри та розуміння.

СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МОЛОДОЇ СІМ'Ї В УКРАЇНІ

Шпітальна Тетяна Володимирівна,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Бажання молоді мати сім'ю – це потреба всупільно значимій формі організації особистого життя, яка відповідає соціальній сутності індивіда. Здійснення загальних цілей має означати для молоді людини досягнення життєвого успіху. На думку дослідників, життєвий успіх ґрунтується на поєднанні особистого і суспільного інтересів у життєдіяльності індивіда. Одним із складників такого успіху є сім'я.

Показниками соціальної підготовленості молоді до шлюбу виступають: наявність освіти, отримання професії, початок самостійної трудової діяльності. Соціальна готовність до шлюбу пов'язана з відповідальністю один за одного, сім'ю, дітей. Економічна підготовленість до шлюбу полягає в тому, щоб молоді люди мали можливість самостійно матеріально забезпечити себе та свою сім'ю.

Сьогодні молоді люди визначають своїми пріоритетами навчання, кар'єру, матеріальне забезпечення, а існування інституту сім'ї піддають сумніву. Найчастіше молоді пари мешкають разом без юридично закріплених стосунків та легко переходять від одного союзу до іншого. Різниця між співмешканням та офіційним шлюбом полягає у тому, що любов та відданість є не тільки моральним, але і суспільним зобов'язанням, що зміцнює сім'ю.

Зазначимо, що сучасні проблеми молоді сім'ї – це цілий комплекс економічних, юридичних, культурних, психологічних, соціологічних дій. Головною тенденцією є перехід від стану особистої незалежності до стану взаємозалежності подружжя. У цей час встановлюються нові принципи спілкування з батьками, друзями, знайомими, колегами, з'являються нові статуси, функційні обов'язки тощо. Все це є важливими показниками психологічної і соціальної зрілості індивіда.

Аналізуючи сучасні проблеми молодого родини, постає необхідність їх систематизації. До першої групи можна віднести структурні проблеми – це створення, збереження та розширення структури сім'ї. До другої групи – функціональні проблеми, які виникають у зв'язку з певними перешкодами на шляху реалізації основних функцій сім'ї. Розглянемо кожну групу окремо.

Процес створення родини є надзвичайно складний. Третина конфліктів в молодих сім'ях пов'язані з помилковими мотивами вступу до шлюбу (шлюб не з любові, з легковажності, змушені шлюби тощо), що призводить до швидких розлучень.

Наступний етап – це збереження родини. Зазначимо, що для сучасного світу характерна тенденція, коли розлучень більше ніж шлюбів. Нажаль українське суспільство не є винятком. Не всі сім'ї з конфліктними відносинами приймають рішення про розлучення. Це пов'язано з різними сімейними стереотипними обставинами. Або через судові процедури та наслідки розлучення, або через психологічну інертність, або завдяки сформованим суспільним нормам за принципом «діти повинні жити з двома батьками». При цьому сім'я формально зберігається, але порушуються її основні функції.

Наступна структурна проблема – це розширення сім'ї. Відомо, що для відтворення населення необхідно, щоб родина мала 3 і більше дитини. Але широке коло матеріально-економічних труднощів молодого сім'ї (відсутність власного житла, висока вартість на дитячі товари, недостатня кількість дитячих дошкільних установ, низькі допомоги матерям, які перебувають у відпустці за доглядом за дитиною тощо) та медичних проблем (безпліддя та інші захворювання) призводить до різкого зниження народжуваності. У кризових соціально-економічних умовах народжуваність в Україні знизилась до рівня, що не забезпечує простого відтворення поколінь, поглибився процес старіння трудових ресурсів. Причому, на відміну від економічної та політичної, демографічна криза більш інертна, пролонгована в часі та важко керована. Ці

обставини можуть дати далекосяжні негативні наслідки для незалежного стабільного розвитку держави.

Далі розглянемо групу функціональних проблем молодой родини.

В процесі розвитку сім'я набула наступні функції, які тільки у сукупності забезпечують повноцінність її існування, широку життєдіяльність, як соціального інституту.

1. Матеріально-економічна функція пов'язана з розподілом сімейного бюджету, організацією споживчої діяльності.

2. Побутова функція пов'язана з забезпеченням сім'ї житлом, веденням домашнього господарства, організацією домашнього побуту.

3. Репродуктивна (демографічна) функція сім'ї полягає у відтворенні життя, продовженні людського роду, тобто в народженні дітей. Мається на увазі відтворення не тільки кількісне, а й якісне (народження фізично і психічно здорового покоління).

4. Комунікативна функція сім'ї передбачає створення сприятливого мікроклімату, необхідного для психічно-емоційного відтворення сил членів сім'ї, внутрішньосімейного спілкування, а також використання духовного та інтелектуального надбання суспільства.

5. Виховна функція полягає у передачі дітям дорослими членами сім'ї соціального досвіду.

6. Рекреативна функція сім'ї – це організація вільного часу та відпочинку сім'ї. Вона виконує роль збереження сім'ї як цілісної одиниці, закріплює кращі традиції, має велике значення у вихованні дітей, емоційному єднанні подружжя.

Звичайно, що ми розглянули тільки базові функції, звичайно в родині їх значно більше. Але, доводиться констатувати той факт, що більшість сімей не тільки не виконують свої функційні обов'язки (за різними обставинами), але, навіть, не знають про їх існування. Це вказує на низький рівень сімейної зрілості.

Поряд з катастрофічним падінням народжуваності, збільшенням числа розлучень, неповаги до старшого покоління, загального родинного нігілізму

постає небезпека соціальної деградації сім'ї взагалі. Деформація функцій сім'ї, яка послідовно здійснювалась в останні десятиріччя шляхом формування соціальних та культурних реформ, призвели до порушення в цілому зв'язків між ними.

Однією з найбільших проблем сучасної молоді родини в Україні є її економічна нестабільність, соціальна незахищеність та підвищена психологічна вразливість. Без розширення соціально-правового, економічного захисту молодих сімей навряд чи можна чекати зміни демографічної ситуації на краще. Така політика має включати в себе систему звичних мінімальних гарантій (допомоги, компенсації, охорони здоров'я матері і дитини), а також заходи, що стимулюють економічну самостійність сім'ї (пільгові кредити, податкові пільги, практична допомога в розвитку сімейного підприємництва, малих сімейних підприємств тощо). Таким чином, аналіз сучасної ситуації свідчить про необхідність державної підтримки молоді родини. При цьому мова йде про створення сприятливого простору для функціонування сім'ї, умов для самореалізації її інтересів.

СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Швачка Кристина Ігорівна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний Інститут», м. Харків, Україна

В умовах становлення України, утвердження демократизації життя, радикальної соціально-економічної реформи гостро постає питання щодо формування соціально активної особистості, свідомої, творчої, здатної до плідної праці в різних сферах суспільного життя.

Сьогоднішня молодь - майбутнє України. Саме молоді належить приймати стратегічне рішення на наступних етапах, будувати та розвивати демократичне громадянське суспільство, саме молодь забезпечує соціальну мобільність

суспільства та постає джерелом ініціативи та вдосконалення всіх сфер суспільного життя.

У сучасній науці проблема формування соціальної активності студентів розглядається в кількох напрямках, зокрема:

а) виховання соціально активної особистості - справжнього громадянина України;

б) особистості, духовно і культурно багатой, якій близькі історія та традиції Батьківщини;

в) особистості, підготовленої до високоефективної праці у сфері матеріального та духовного виробництва;

г) особистості, готової до виконання в суспільстві соціальної ролі інтелігенції.

Прогресивні тенденції відродження демократичних інститутів в Україні актуалізують проблему формування соціально активної особистості, у тому числі через участь у діяльності громадських об'єднань, що є особливо важливим для громадського й духовного становлення молоді.

Зацікавлені у розвитку соціальної активності молоді:

а) молодь, оскільки за допомогою участі в соціальних проектах, вона має можливість самореалізації, налагодження зв'язків і комунікації, підвищення творчого потенціалу (адже генеруючи нові ідеї, молодь сприяє формуванню і поліпшенню цивільного суспільства) – це є прекрасною мотивацією;

б) суспільство, оскільки різні соціальні проекти спрямовані на формування і поліпшення цивільного суспільства;

в) держава, оскільки молодь бере на себе частину її функцій.

Студентство – це власне студенти як соціально-демографічна група, що характеризується певною чисельністю, віковою структурою, територіальним розподіленням і т.д.; певним соціальним положенням, роллю і статусом; особливою фазою, стадією соціалізації (студентські роки), яку проходить значна

частина молоді і яка характеризується певними соціально-психологічними особливостями.

Перш за все соціальна активність визначається результатами суспільно-організаторського виховання. Важливими умовами формування соціальної активності студентів у позакласній діяльності є: озброєння всебічними уявленнями про соціальні цінності, свідомість громадського обов'язку та громадянської відповідальності, формування світогляду, залучення студентів у суспільно значущі справи.

Соціальна активність людини, її громадянська позиція проявляються і в ставленні до праці. В рамках вузу важливу роль у формуванні соціальної активності грає професіоналізація позакласної діяльності: активну участь у всіх видах суспільно корисної праці, інтерес до своєї професії, придбання необхідних знань, практичних умінь і навичок.

В силу того, що позакласна діяльність є одним із шляхів і засобів підвищення інтересу до спеціальності, формуванню більш відповідального ставлення до оволодіння знаннями, вміннями і навичками для майбутньої роботи, актуальним стає розвиток відповідної пізнавальної спрямованості особистості.

В наш час у молодіжному середовищі спостерігається тенденція апатії до більшості процесів, які відбуваються в країні. Тому необхідною умовою включення молоді у суспільне життя є розвиток самоорганізації та соціальної активності молоді. Найбільш цьому відповідає активна участь молоді у справах регіону та держави

Не вся молодь нашої країни є соціально орієнтованою, але більшість приймає участь у різних молодіжних організаціях, в органах студентського самоуправління, координаційних радах, волонтерських проектах. Соціально активна молодь відрізняється своєю поведінкою та концентрацією на духовній, а не тільки матеріальній стороні життя.

Підводячи підсумок можна сказати, що проблема соціальної активності молоді в сучасній Україні дуже актуальна. Це визначається необхідністю

подолання негативних тенденцій в молодіжному середовищі, важливістю орієнтації на пріоритет загальнолюдських цінностей. Завданням будівництва правової держави та громадянського суспільства на демократичних принципах

Осмісленість буття молодою людиною в умовах перехідного суспільства означає не тільки участь у різних соціальних процесах, а й готовність конструювати і реформувати соціальну реальність, що має проявлятися у високій соціальній активності, яка має стати головною складовою сучасної соціально успішної особистості..

На сьогоднішній день України знаходиться на початковому етапі розвитку та сприянню соціальній активності молоді, однак вона робить перші кроки в цьому напрямку.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Бочарова Алина Геннадиевна – студентка 4 курсу, групи БЕМ 1016а, навчально-науковий інститут економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна.

Гаврик Аліна Андріївна – студентка 4 курсу БЕМ-416б.е, навчально-науковий інститут економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу, Національний технічний університет «Харківський політехнічний університет», м. Харків, Україна

Грибушенкова Анастасія Григорівна – студентка 4 курсу, групи СГТ-516Б, факультет соціально-гуманітарних технологій Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Григорьев Олександр Дмитрович – graduate student Oregon Health & Science University, Portland, USA

Горобець Марія Миколаївна – студентка 3 курсу, групи СГТ-17А, факультет соціально-гуманітарних технологій Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Даніленко Анастасія Юрївна – аспірант кафедри соціології та політології факультету соціально-гуманітарних технологій Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» м. Харків, Україна

Ємельянова Валерія Олексіївна – студентка 2 курсу, групи БЕМ-718в.е, навчально-науковий інститут економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Карадениз Сами – магістрант 5 курсу, групи факультету соціально-гуманітарних технологій, Національний технічний університет «Харківський політехнічний», м. Стамбул, Туреччина

Кирилович Марина – студентка 4 курсу, групи СГТ 516 факультету соціально-гуманітарних технологій Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Кікоть Ксенія Андріївна – студентка 1 курсу, групи ССК-12 соціологічний факультет Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна, м. Харків, Україна

Коробенко Анастасія Сергіївна - студентка 2 курсу, групи 718в.е, навчально-науковий інститут економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Лемент Анастасія Костянтинівна – студентка 4 курсу, групи БЕМ 416-А Інститут економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Мирошник Тетяна Олександрівна – студентка 4 курсу групи БЕМ-816д Інститут економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» м. Харків, Україна

Мілян Діана Романівна – студентка 4 курсу, групи БЕМ 919к Інститут економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Моргун Олександра Юріївна – студентка 4 курсу, групи БЕМ 919в Інститут економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Нагорнюк Владислава Іванівна – студентка 4 курсу, групи СГТ-516Б, факультет соціально-гуманітарних технологій Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Несен Анна Андріївна – студентка 3 курсу, групи СГТ-17А, факультет соціально-гуманітарних технологій Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Осьминина Катерина Сергеевна – студентка 3 курсу, групи СГТ-17в факультету соціально-гуманітарних технологій Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», г. Харків, Україна

Пархуць Інна Сергіївна – студентка 2 курсу, групи БЕМ 718в.е, навчально-науковий інститут економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Pichalska Monika – student Akademia Pedagogiki specjalnej im. M. Grzegorzewskiej, Warszawa, Poland

Полюян Тетяна – студентка 2 курсу, групи СГТ 518 факультету соціально-гуманітарних технологій Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Прокопенко Андрей Сергеевич – студент 3курса, группы СГТ-57 факультет социально-гуманитарных технологий Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт», г. Харьков, Украина

Проценко Аліна Сергіївна – студентка 3 курсу, групи СГТ-417-б, факультет соціально-гуманітарних технологій, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Розова Олена Володимирівна – аспірант кафедри соціології та політології факультету соціально-гуманітарних технологій Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Семенко Єлизавета Василівна – студентка 2 курсу, група БЕМ718 в.е, навчально-науковий інститут економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу, Національний технічний університет«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Сергиенко Алёна Захаровна – студентка 5 курсу, група ХТ-М119б, факультету хімічних технологій Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Сірант Анна Сергіївна – студентка 4 курсу, групи 56Б факультет соціально-гуманітарнихтехнологій Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Сироєжко Анатасія Володимирівна – студентка 3 курсу, групи СГТ-417-В, факультет Соціально-гуманітарних технологій, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Совгір Анастасія Ігорівна- студентка 2 курсу, групи БЕМ-718в.е, навчально-науковийінститут економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу, Національний технічний університет«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Терещенко Катерина Русланівна – студентка 3 курсу, групи СГТ 417-Б, факультет Соціально-гуманітарних технологій, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Швачка Кристина Ігорівна – студентка 4 курсу, групи СГТ-56Б, факультет соціально-гуманітарних технологій, Національно технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Шевченко Вероніка Миколаївна – студентка 3 курсу, групи СГТ-217 В , факультет соціально-гуманітарних технологій Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Широков Стефан – студент 3 курсу, група ХТ-47(ІТ), факультету хімічних технологій Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Шпітальна Тетяна Володимирівна – студентка 4 курсу БЕМ-416б.е, навчально-науковий інститут економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Шпица Регина Витальєвна – студентка 4 курсу, група БЕМ-1016а навчально-науковий інститут економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Наукове видання

МОЛОДІЖНИЙ СОЦІОЛОГІЧНИЙ ФОРУМ

Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції

Харків, 28 квітня 2020 року

Мови: українська, англійська, російська

Відповідальність за зміст, точність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ, а також за помилки несуть автори матеріалів.

Відповідальні за випуск: БУРЕГА Валерій Васильович

БІРЮКОВА Марина Василівна

Підписано до друку 28.04.2020 р. Формат 210x148 мм.

Папір офсетний. Друк цифровий. Умовн. друк. арк. 12,42

Тираж 100 . Зам. № 7225

Виготовлено в типографії «Impress» (ФОП Болибок А.В.)

Україна, м. Харків, вул. Пушкінська, 56

Тел.: (057) 714-42-11